

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

Bakalářská práce

Způsoby hlasování v komunálních volbách malých obcí

Lenka Raisová

© 2019 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Lenka Raisová

Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Způsoby hlasování v komunálních volbách malých obcí

Název anglicky

Voting methods in municipal election of small municipalities

Cíle práce

Práce bude věnována oblasti způsobů hlasování v komunálních volbách malých obcí. Cílem práce bude popsat formu hlasování elektorátu vybraných obcí okresu Plzeň – Sever. K dosažení cíle bude popsán mechanismus volby zastupitelstev obcí v České republice a dále bude posouzen převládající způsob volby.

Metodika

Bakalářská práce bude studiem výsledků voleb zastupitelstev malých obcí. Objektem studia budou vybrané obce okresu Plzeň – Sever. Subjektem studia bude způsob volby elektorátu sledovaných obcí. Práce bude postavena na datech získaných prostřednictvím Českého statistického úřadu (dostupné na www.volby.cz). Data budou analyzována prostřednictvím základních statistických metod.

Doporučený rozsah práce

30 – 40 stran

Klíčová slova

Komunální volby, zastupitelstvo obce, elektorát, preferenční hlas, kandidátní listina

Doporučené zdroje informací

BALÍK, S. Česká komunální politika v obcích s rozšířenou působností : koalice, voličské vzorce a politické strany na místní úrovni v letech 1994-2006. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK), 2008. ISBN 978-80-7325-144-4.

BALÍK, S. *Komunální politika : obce, aktéři a cíle místní politiky*. Praha: Grada, 2009. ISBN 978-80-247-2908-4.

BUBENÍČEK, V. – ČMEJREK, J. – ČOPÍK, J. *Demokracie v lokálním politickém prostoru : specifika politického života v obcích ČR*. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-3061-5.

KREJČÍ, O. *Nová kniha o volbách*. Praha: Professional Publishing, 2006. ISBN 80-86946-01-0.

Předběžný termín obhajoby

2018/19 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Radek Kopřiva, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra humanitních věd

Elektronicky schváleno dne 4. 3. 2018

prof. PhDr. Michal Lošťák, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 5. 3. 2018

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 11. 03. 2019

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Způsoby hlasování v komunálních volbách malých obcí" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 15.3.2019

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala Ing. Radku Koprivovi, Ph.D. za odborné vedení a cenné rady při vypracování bakalářské práce. Dále bych chtěla poděkovat své rodině, přátelům a kolegům za jejich podporu během studia.

Způsoby hlasování v komunálních volbách malých obcí

Abstrakt

Bakalářská práce je věnována způsobu hlasování v komunálních volbách malých obcí.

V práci je popsána forma hlasování elektorátu vybraných obcí okresu Plzeň – Sever a následně je posouzen vliv systému na výsledky voleb do zastupitelstev obcí. Předmětem studie se staly komunální volby, které se konaly ve dnech 5. a 6. října 2018.

Práce se dělí na tři části. Obecná část definuje základní pojmy, týkající se tématu komunálních voleb. Popisuje především pojmy jako je obec, vyšší územně samosprávný celek a jejich orgány. V druhé části je popsán mechanismus komunálních voleb, který se v České republice používá. Tato část se především zaměřuje na problematiku volebního systému a na možná úskalí, která se v systému vyskytují. Praktická část se zaměřuje na způsob volebního chování občanů v jednotlivých obcích okresu Plzeň – sever a na vliv volebního systému na výsledné složení zastupitelstva obce.

Klíčová slova: Komunální volby, zastupitelstvo obce, elektorát, preferenční hlas, kandidátní listina, volební účast, územní obvod, volič.

Voting methods in municipal election of small municipalities

Abstract

Bachelor thesis is dedicated to the way of voting in municipal election of small municipalities. Thesis describe the form of electrolate voting in selected municipalities of Pilsen-North district and afterwards is evaluate the impact of voting system on election results to municipal councils. The subject of the study were municipal elections, which became at 5th and 6th october 2018.

Thesis is divided to three chapter. General part defines elementary concepts, which are considering to the municipal elections topic. Mainly describes concepts like a municipality, higher regional self-governing unit and their authorities. Second chapter describes the mechanism of municipal elections, which is used in Czech republic. These chapter is primarily focus on voting system issues and on possible difficulties which can be occur in the voting system. Practical part is focused on the way of electrocal behavior in individual municipalities of Pilsen – North district and on impact of voting systém on the final constituon of municipal council.

Keywords: Local election, municipal council, electrolate, preferential vote, candidate list (document), electoral participation, territorial district, voter/elector

Obsah

1. ÚVOD	9
2. CÍL PRÁCE A METODIKA	10
3. TEORETICKÁ VÝCHODISKA	11
3.1 HISTORIE A VÝVOJ KOMUNÁLNÍ POLITIKY	11
3.2 OBCE A ÚZEMNÍ SAMOSPRÁVA	12
3.3 ORGÁNY OBCE	13
3.3.1 ZASTUPITELSTVO	13
3.3.2 RADA OBCE.....	14
3.3.3 STAROSTA.....	14
3.4 VYŠŠÍ ÚZEMNÍ SAMOSPRÁVNÉ CELKY	14
3.4.1 ORGÁNY VYŠŠÍCH ÚZEMNÍCH SAMOSPRÁVNÝCH CELKŮ	15
3.5 VOLBY DO ZASTUPITELSTVA OBCE.....	15
4. KOMUNÁLNÍ VOLEBNÍ SYSTÉM A TEORETICKÉ PERSPEKTIVY	18
4.1 VOLEBNÍ SYSTÉM	18
4.1.1 VOLEBNÍ OBLAST	19
4.1.2 FORMA KANDIDATURY	19
4.1.3 VOLEBNÍ KLAUZULE	19
4.1.4 VOLEBNÍ FORMULE	20
4.1.5 STRUKTURA HLASU	20
4.2 ALOKACE PREFERENČNÍCH HLASŮ	20
4.3 VLIV ZKRATEK NA PREFERENČNÍ HLASOVÁNÍ	23
4.4 KOMUNÁLNÍ VOLBY	24
5. VLASTNÍ PRÁCE	28
5.1 ZPŮSOB HLASOVÁNÍ V KOMUNÁLNÍCH VOLBÁCH 2018	28
5.1.1 OBEC NEVŘEŇ	29
5.1.1 OBEC NEKMÍŘ.....	31
5.1.1 MĚSTO TŘEMOŠNÁ	34
5.1.1 OBEC BUČÍ	36
5.1.2 OBEC TATINÁ	38
6. VÝSLEDKY A DISKUSE	41
7. ZÁVĚR	46
8. SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	47
9. PŘÍLOHY	49

1. Úvod

Volby jsou jedním z nejdůležitějších prvků zastupitelské demokracie. Jsou nástrojem k tomu, aby občané mohli vyjádřit svůj názor a aby mohli ovlivnit fungování společnosti, jak na úrovni celorepublikové, tak na úrovni regionu nebo obce.

V České republice máme několik typů voleb, avšak problematika voleb komunálních si zaslouží důkladnější pozornost, jelikož se dotýká bezprostředně všech občanů. Problematikou komunálních voleb a volebního chování občanů se zabývá i tato bakalářská práce, která je členěna na několik částí. První část se věnuje teoretickému vymezení komunálních voleb. Krátce se dotýká historie voleb od revolučního roku 1848 až po současnou dobu a jsou zde vymezeny základní pojmy, které jsou s tématem voleb spojené.

Druhá část je zaměřena přímo na problematiku volebního systému komunálních voleb. Charakterizuje jednotlivá úskalí volebního systému. Zaměřuje se především na alokaci preferenčního hlasování a na faktory, které tento způsob hlasování mohou ovlivnit.

V praktické části práce je pomocí případové studie podrobněji charakterizován vzorek pěti obcí různé velikosti, které se nachází v okrese Plzeň – sever. Na základě údajů z Českého statistického úřadu a analýzy dat z hlasovacích lístků byl vyhodnocen způsob volebního chování v jednotlivých obcích. Následně byl posouzen vliv systému komunálních voleb a způsob hlasování v jednotlivých obcích na výsledné složení zastupitelstva obce.

V závěrečné části práce jsou vyhodnoceny výsledky způsobu hlasování ve vybraných obcích. Na základě těchto výsledků, práce posuzuje vliv způsobu hlasování na přidělování mandátů a následné složení členů zastupitelstva obce.

2. Cíl práce a metodika

Bakalářská práce je věnována oblasti způsobů hlasování v komunálních volbách malých obcí. Cílem práce je posoudit způsob hlasování elektorátu ve vybraných obcích okresu Plzeň - sever a vliv způsobu hlasování na přidělení mandátů. Nejprve bude srovnána volební účast. Následně se práce zaměří na způsoby hlasování ve vybraných pěti obcích okresu Plzeň – sever a vyhodnotí, zda způsob hlasování může ovlivnit následné rozdělování mandátů.

Práce je studiem výsledků voleb zastupitelstev malých obcí. Objektem studia jsou vybrané obce okresu Plzeň – Sever. Subjektem studia je způsob volby elektorátu sledovaných obcí, který je postaven na datech získaných prostřednictvím Českého statistického úřadu. Další data, použitá v této práci, byla získána z výsledků průběhu voleb z jednotlivých obcí.

K dosažení cíle je práce rozdělena do několika částí. V první části jsou popsány pojmy týkající se obce, vyšších územně samosprávných celků a jejich orgánů. V této části práce je čerpáno především z odborné literatury a zákonů.

V další části práce je čerpáno především z politologických periodik a odborné literatury. Tato část se věnuje především mechanismu voleb do zastupitelstev obcí, problematice volebního systému a jednotlivým úskalím, které se v komunálním volebním systému vyskytují.

V poslední, praktické části je obsažen rozbor volebních výsledků jednotlivých obcí. Potřebná data jsou čerpána z Českého statistického úřadu a z údajů o průběhu voleb získaných z jednotlivých obcí. Výsledky nejprve porovnávají volební účast v obcích s výsledky celkové průměrné účasti v okrese Plzeň – sever. Další srovnání je postaveno na datech o průběhu voleb v jednotlivých obcích. Tato data ukazují, jakým způsobem voliči uplatňují v komunálních volbách své hlasy. Následně je v práci vyhodnoceno, zda způsob hlasování elektorátu dokáže ovlivnit rozdělování mandátů a tím i konečné sestavení obecních zastupitelstev.

3. Teoretická východiska

3.1 Historie a vývoj komunální politiky

Revoluční rok 1848 přinesl změny nejen zrušením poddanství, ale také zrušením vrchnostenské správy. Na peticích zaslaných císaři byly požadavky na samostatnost obcí, které apelují na zřízení samostatného vedení obcí. Odpovědí císaře bylo zavedení tzv. Kabinetního listu, který říká: „*Samostatné zřízení obcí se zvláštní správou jmění obecního a svobodným volením úředníků nařídilo se již a bližší ustanovení zákonní o věci té odkazují se rovněž ke sněmu domácímu*“.

V roce 1849 byla v provizorním prováděcím říšském obecním zákoně provedena první právní úprava obecního zřízení. Tímto dokumentem byly identifikovány tři druhy obcí, a to místní, okresní a krajské. Dokument již také rozlišoval působnost obcí na přirozenou a přenesenou.

Významným krokem bylo v roce 1861 vydání Schmerlingovy ústavy, kterou se mocnářství přihlásilo ke konstitucionalismu a o rok později byl přijat Říšský zákon o obecním zřízení. Říšský zákon upravoval základní nastavení pro země, které měly volit vlastní obecní zřízení (Balík, 2009, s. 39-42).

Rok 1919 byl rokem prvních voleb, které se konaly na území nově vytvořeného státu. Změna volebního systému a volebního práva se týkala obyvatel, kteří dosáhli 21. roku věku a volebního práva pro ženy. Pasivní volební právo náleželo občanům starším 26-ti let s minimálně ročním pobytem v obci (Chytílek, 2009, s. 284).

Druhá světová válka zasáhla do komunální politiky negativně. Byla rozpuštěna zastupitelstva měst Prahy a Brna, po vyhlášení protektorátu bylo ze svých funkcí odvoláno mnoho starostů a řada z nich nahrazena německými komisaři. Po roce 1945 se vytvořily v obcích místní národní výbory. Stranami, které se mohly ve výborech účastnit, byly pouze ty, které byly v Národní frontě. Volby nebylo možné označit za konkurenční, jelikož kandidovat mohl vždy pouze jeden kandidát. V této době bylo aktivní volební právo od 18-ti let a pasivní od 21 let (Schelle, 2009, s. 152).

Komunální politika prošla po roce 1989 řadou změn, výsledkem bylo zřízení voleného legislativního orgánu obce, kterým je zastupitelstvo, rada obce a starosta (Balík, 2003, s.17). Model státní správy se navrátil k takzvané dvoukolejnosti, kdy obce disponují samostatnou a přenesenou působností (Balík, 2009, s. 64-79). Téměř po 60-ti letech se konaly první svobodné volby do zastupitelstev obcí. Volby se uskutečnily v listopadu roku 1990 a byly upraveny zákonem č. 368/1990 Sb. Zákon České národní rady o volbách do zastupitelstev v obcích. Tento zákon stanovil čtyřleté volební období, zavedl všeobecné, rovné a přímé volební právo, které bylo uskutečněno tajným hlasováním. Aktivní a pasivní volební právo bylo stanoveno na 18 let. Nebyla používána žádná omezovací klauzule a přepočty hlasů na mandáty probíhaly pomocí Saint-Lagüeoovy metody.

Od doby existence samostatné České republiky se do roku 2018 konalo celkem sedm komunálních voleb. Uskutečnily se od roku 1994 až do roku 2018 vždy po čtyřech letech. V současné době jsou komunální volby vymezeny zákonem č. 491/2001 Sb. Zákon o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů, který přinesl několik změn do volebního systému komunálních voleb. Bylo zavedeno kvorum omezující vstup stran do skrutinia, a to ve výši 5 % získaných hlasů z celkového počtu hlasů. Další důležitá změna volebního zákona souvisela s přechodem od Sainte-Lagüeoovy metody, používané do roku 1990 k d'Hondtově metodě (Chytílek, 2009, s. 316-317).

3.2 Obce a územní samospráva

Obec je základní územní samosprávním celem. Vyšší územní samosprávním celem je kraj. Obec hospodář s majetkem jím vlastním na základě obecního rozpočtu. Za své jednání nese obec odpovědnost. Obce jsou územní celky, přesně stanovené územím s pevně vymezenou hranicí svého území. Občany obce jsou považovány osoby žijící trvale v obci. Tito se poté mohou zcela podílet na samosprávě své obce. Občané s trvalým pobytem v příslušné obci mají pak právo volit a být voleni do zastupitelstva obce, být součástí zasedání zastupitelstva obce, mohou podávat návrhy a doporučení zastupitelstvu. Mají možnost kdykoliv nahlédnout do jejich zápisů.

Rozdělení působnosti obce na samostatnou a přenesenou je zřejmé. Cílem samostatné působnosti je správa záležitostí obce vázaná zákony a obecně závaznými předpisy.

Oproti působnosti samostatné je přenesená působnost obce. Výkon státní správy je realizován nepřímo prostřednictvím obcí. Při výkonu státní správy jsou obce rozděleny do tří kategorií

a to na běžné obce, obce s pověřeným úřadem a obce s rozšířenou působností. Do první kategorie patří obce řízené pouze běžným obecním úřadem. Druhou kategorií tvoří obce, které kromě běžných obecních úřadů mají matriku nebo stavební odbor. Třetí kategorií tvoří obce s rozšířenou působností, kromě běžných úřadů mohou mít odbory dopravní, životního prostředí apod (Čmejrek, 2008).

3.3 Orgány obce

Obec, jako veřejnoprávní korporace může navenek jednat jen prostřednictvím svých orgánů (Balík, 2009, s. 67). Základním orgánem obecní samosprávy je zastupitelstvo obce, obec je dále spravována radou obce, starostou, obecním úřadem a zvláštními orgány obce (Čmejrek, 2008).

Počet členů zastupitelstva je závislý na počtu obyvatel a velikosti územního obvodu. Rozhodující je počet obyvatel k 1. lednu roku, kdy se volby budou konat. Ten poté určuje složení zastupitelstva dané obce. Při počtu do 500 obyvatel je počet členů zastupitelstva 5 – 15, od 500 do 3000 obyvatel je to 7 – 15 členů, 3000 – 10 000 obyvatel 11 – 25 zastupitelů, v případě počtu obyvatel 10 000 - 50 000 činní počet zastupitelů 15 – 35, od 50 000 – 150 000 obyvatel je počet členů zastupitelstva 25 – 45 a u obcí s počtem obyvatel nad 150 000 obyvatel je počet členů zastupitelstva 35 – 55 (zákon č. 128/2000 Sb. o obcích).

Počet členů zastupitelstva obce, který má být pro dané období zvolen, (dle zákona č. 500/2004 Sb.), je zveřejněn na úřední desce obce, a to nejpozději do 2 dnů po jeho stanovení. Současně může být počet členů zastupitelstva pro následující volební období zveřejněn dalším, v místě obvyklým způsobem. Mandát člena zastupitelstva obce vzniká zvolením, ke kterému dochází ukončením hlasování. Každý člen zastupitelstva skládá na prvním zasedání zastupitelstva slib (Příloha 6), který ztvdí svým podpisem.

3.3.1 Zastupitelstvo

Zastupitelstvo obce je nejdůležitějším výkonným orgánem obce. Členové zastupitelstva svůj mandát získávají zvolením a to po ukončení hlasování. Svůj mandát vykonává člen zastupitelstva osobně, neboť je tato funkce funkcí veřejnou. Zastupitelstvo obce se samostatnou působností stanovuje počet členů rady obce a volí ze svého středu starostu. Zastupitelstvo schvaluje územní plán obce, rozpočet obce, vydává obecně závazné vyhlášky

své obce, vyhláší referenda. Zastupitelstvo se schází podle potřeby, nejméně jedenkrát za tři měsíce. Svolává jej starosta, který schůzi obvykle řídí. Zasedání zastupitelstva je usnášeníschopné, je-li přítomna nadpoloviční většina všech členů zastupitelstva. Zasedání je veřejné, mohou se ho účastnit všichni občané a je nutné, aby oznámení o termínu zasedání bylo zveřejněno nejméně 7 dnů před jeho konáním. Ze zasedání se pořizuje zápis, který se ukládá na obecním úřadu k případnému nahlédnutí.

3.3.2 Rada obce

Zastupitelstvu je odpovědná rada obce. Ta je výkonným orgánem v oblasti samostatné působnosti. V přenesené působnosti rozhoduje omezeně. V obcích s malým počtem členů zastupitelstva (do 15 členů) není rada zřizována a všechny její funkce vykonává starosta. Počet členů rady musí splňovat lichost počtu při minimu 5 členů a maximu 11 členů rady. Počet členů rady je jednou třetinou všech členů zastupitelstva. „*Rada je usnášení schopná, pokud je přítomna nadpoloviční většina členů*“. Rada připravuje návrhy pro jednání zastupitelstva jako je rozpočet, nebo ukládá pokuty.

3.3.3 Starosta

Starosta je volen ze středu zastupitelů obce. Musí být občanem České republiky a za činnost se zodpovídá zastupitelstvu obce. Obec zastupuje navenek. Rozhoduje o záležitostech obce, společně s místostarostou zodpovídá za právní předpisy obce. Svolává a vede zasedání zastupitelstva obce a rady obce. Starosta, místostarosta a zaměstnanci tvoří obecní úřad. Pokud se jedná o obecní úřad pověřený nebo úřad s rozšířenou působností je nutné, aby v obecním úřadu byl také tajemník obecního úřadu. V čele obecního úřadu stojí starosta, který jej vede a vykonává úkoly svěřené zastupitelstvem obce. Tajemník obecního úřadu je zodpovědný za plnění úkolů starostovi obce. Tajemník nesmí vykonávat žádnou funkci v politických stranách a hnutích (Čmejrek, 2008, s. 36-38).

3.4 Vyšší územní samosprávné celky

Krajská zřízení slučují obce podle zákona č 129/2000 Sb. Tímto zákonem je kraj charakterizován jako územní společenství občanů a veřejnoprávní korporace. Kraj má vlastní majetek a správu, zastupitelstvo kraje, radu kraje, dále hejtmana a krajský úřad. Území kraje je dáno územím okresů, které pod daný kraj patří. Hranici kraje lze změnit jen zákonem. Kraj, stejně jako obce mají působnost samostatnou a přenesenou. Samostatná působnost spočívá

ve správě vlastního majetku, rozpočtovém hospodaření, vydávání obecně závazných vyhlášek (Čmejrek, 2008). V přenesené působnosti vykonává kraj státní správu v záležitostech stanovených zákonem, a to v oblastech školství, zdravotnictví, památkové péče apod. Výkon přenesené působnosti dozoruje příslušné ministerstvo a ústřední správní úřad.

3.4.1 Orgány vyšších územních samosprávných celků

Zastupitelstvo kraje je hlavním a základním orgánem, jehož počet členů je stanoven z počtu obyvatel kraje k 1. lednu roku, ve kterém se volby konají. Kraje s počtem obyvatel do 600 000 mají 45 členů zastupitelstva, kraje od 600 001 – 900 000 mají 55 členů a nad 900 0001 je to 65 členů zastupitelstva.

Kromě zastupitelstva kraje jsou dalšími důležitými orgány rada kraje, hejtman a krajský úřad. Členové zastupitelstva mohou být též funkcionáři v zastupitelských orgánech, v zastupitelstvu obce nebo Parlamentu České republiky. Při vytváření rady kraje a volbě hejtmana kraje má zastupitelstvo nejdůležitější roli. Zasedání zastupitelstva kraje se řídí zákonem, jsou veřejná s minimální dobou konání jedenkrát za tři měsíce. Zasedání zastupitelstva svolává písemně hejtman, který jej i řídí. Hejtman je volen stejně jako rada krajským zastupitelstvem, a to nadpoloviční většinou všech zastupitelů. Hejtman je veřejnou osobou, která organizuje práci zastupitelstva, může jmenovat a odvolávat ředitele krajského úřadu se současným souhlasem ministra vnitra.

Rada kraje má při počtu obyvatel do 600 000 devět členů, s vyšším počtem obyvatel pak 11 členů. Zastupitelstvo kraje volí radu kraje. Úkolem rady kraje je připravovat podklady pro jednání zastupitelstva, dohlížet na hospodaření kraje, vyjadřovat se k rozpočtu kraje. Krajské úřady poskytují obcím odborné a metodické poradenství. V čele úřadu stojí ředitel, který řídí a koordinuje celou krajskou administrativu (Zákon č. 129/2000 Sb. o krajích).

3.5 Volby do zastupitelstva obce

Volby představují klíčový mechanismus zastupitelské demokracie. „*Základní funkcí voleb je odhalit aktuální rozložení politických sil v daném politickém celku a rozdělit mezi ně mandáty*“ (Čmejrek, 2008). Volby umožňují zjistit aktuální požadavky a priority společnosti, poskytují občanům možnost kontrolovat zastupitelské orgány.

Volby do zastupitelstva obce jsou upraveny zákonem č. 491/2001 Sb. o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Volby do zastupitelstev obcí vyhlašuje prezident republiky minimálně 90 dní před jejich konáním. Volby probíhají tajným hlasováním na základě všeobecného, rovného a přímého volebního práva, podle zásad poměrného zastoupení na čtyřleté funkční období. Všeobecné volební právo zaručuje, že volby jsou pro všechny občany České republiky, které dosáhly potřebného věku 18 let. Rovné volební právo znamená, že hlasy všech občanů mají stejnou váhu. Přímé volební právo voličům zajišťuje, že mohou hlasovat přímo pro konkrétní kandidáty. Volební právo se řídí tajností hlasování, která zaručuje, že odevzdaný hlas není spojován s žádným voličem.

Občané obcí mohou ovlivnit nebo se přímo podílet na výkonu místní správy. Každý občan má aktivní a pasivní volební právo. Pasivní volební právo umožňuje občanovi být volen a kandidovat do zastupitelstva obce. Členem zastupitelstva obce může být zvolen každý, kdo splňuje podmínku volitelnosti. To znamená, že musí nejpozději druhý den voleb dosáhnout věku 18 let, mít trvalý pobyt v obci a musí být občanem České republiky. U kandidáta nesmí být žádná překážka ve výkonu volebního práva. Kandidát do zastupitelstva obce může kandidovat pouze na jedné kandidátní listině. V případě více volebních obvodů může být zvolen jen v jednom z nich. Dalším omezením, které může nastat, je neslučitelnost funkce člena zastupitelstva obce s funkcí, kterou kandidát vykonává jako zaměstnanec obce (zákon č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů).

Aktivní volební právo znamená, právo občana obce volit do zastupitelstva obce. Překážkami ve výkonu aktivního práva jsou:

- omezení osobní svobody z důvodu výkonu trestu,
- omezení svéprávnosti,
- omezení osobní svobody z důvodu ochrany zdraví lidu,
- výkon služby vojáka z povolání v zahraničí nebo výkon služby vojáka v záloze v zahraničí.

Pro zabezpečení řádného průběhu voleb jsou zřizovány volební orgány, jejichž činnost je výkonem státní správy a patří mezi ně:

- Státní volební komise,
- Ministerstvo vnitra,
- Český statistický úřad,
- krajský úřad, Magistrát hlavního města Prahy,
- pověřený obecní úřad, v hlavním městě Praze Magistrát hlavního města Prahy, ve městech Brně, Ostravě a Plzni magistráty těchto měst (dále jen "pověřený obecní úřad"),
- obecní úřad v obcích, v nichž rada obce zřídila alespoň 2 odbory obecního úřadu, v obcích, v nichž je pověřený obecní úřad, v hlavním městě Praze úřad městské části, v kterém rada městské části zřídila alespoň 2 odbory, ve městech Brně, Ostravě a Plzni úřad městské části nebo městského obvodu (dále jen "obecní úřad v obcích, kde jsou zřízeny alespoň 2 odbory"),
- obecní úřad, městský úřad, magistrát územně nečleněného statutárního města, úřad městské části nebo městského obvodu územně členěného statutárního města a úřad městské části hlavního města Prahy (dále jen "obecní úřad"),
- starosta, primátor ve statutárním městě, které není územně členěno, a v hlavním městě Praze starosta městské části (dále jen "starosta"),
- okrsková volební komise.

Kandidátní listiny (Příloha 4) pro volby do zastupitelstva obce mohou podávat volební strany, sdružení politických stran, sdružení nezávislých kandidátů tak i nezávislý kandidáti. Každá kandidátní listina musí obsahovat náležitosti dle zákona č. 491/2001 Sb. Zákon o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů a musí být podána nejpozději 66 dnů předem voleb u příslušného registračního úřadu. Podmínkou pro registrace kandidátních listin nezávislých kandidátů je podepsaná petice (Příloha 5) určitého počtu občanů obce nebo daného volebního obvodu (Krejčí, 2006, s. 331). U individuálních nezávislých kandidátů se počet podpisů pohybuje od 0,5 % u obcí nad 150 tisíc obyvatel až po 5 % u obcí do 500 obyvatel. V případě sdružení nezávislých kandidátů je počet podpisů petice stanoven na 7 % obyvatel.

4. Komunální volební systém a teoretické perspektivy

Cílem volebního systému je odhalit aktuální rozložení politických sil a přidělit mandáty. Z druhé strany jsou volby vnímány jako jeden ze způsobů výběru osob do obecního zastupitelstva. Volební systém je pak konkrétní způsob, kterým volič vyjadřuje svoji vůli konečné podoby voleného sboru (Trávníček, 2014, s. 212).

Často je upozorňováno na to, že volby do obecních zastupitelstev nemají zcela spravedlivý systém. Významným negativním aspektem komunálních voleb je především samotný systém a zároveň také metoda přerozdělování mandátů. V české politologické literatuře existuje pouze několik prací, které se tomuto problému detailněji věnují. Jedná se zejména o práce Stanislava Balíka nebo články Tomáše Lebedy. Velkou pozornost komunálnímu volebnímu systému věnuje také kolektiv autorů z České zemědělské univerzity v Praze (Čmejrek, Bubeníček, Čopík 2010). Další specialisté z tohoto pracoviště se pak přímo zaměřují na zkoumání volebního chování v komunálních volbách (např. Kopřiva, Čopík, 2011).

Jednotlivým úskalím systému komunálních voleb se také věnuje Tomáš Lebeda. Upozorňuje, že většina voličů nechápe princip a pravidla volebního systému a označuje „*volební systém užívaný pro české komunální volby za nejkomplikovanější, nejméně srozumitelný a také nejvíce zavádějící ve srovnání s ostatními pravidly, podle nichž se v České republice volí do jiných orgánů*“ (Lebeda, 2009, s. 334). Úskalí spatřuje především v zavádějícím volebním systému a možné výstřednosti při rozdělování mandátů.

4.1 Volební systém

Volebním systémem je zpravidla označována metoda převádění vůle voličů do podoby voleného zastupitelského orgánu. Volební systém v širším slova smyslu vystihuje komplexní podobu volebního mechanismu a zahrnuje jeho základní komponenty jako je volební obvod, forma kandidatury, volební klauzule, volební formule nebo struktura hlasu. V užším slova smyslu se jedná o převádění hlasů na mandáty. V České republice jsou používány dva základní volební principy pro převádění hlasů, je to většinový volební systém a systém poměrného zastoupení.

4.1.1 Volební obvod

Volební obvod je soubor voličů na určitém území. Jeho velikost určuje počet zastupitelů, kteří budou v daném obvodu voleni. Rozlišují se jednomandátové volební obvody, které se používají ve většinových volebních systémech a vícemandátové volební obvody k jejichž využití dochází především v poměrných volebních systémech. Většinový volební systém využívá jednomandátové volební obvody. V tomto typu obvodů kandidáti soupeří o jeden mandát a vyhrává kandidát, který získal největší počet hlasů (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010). Zastupitelstvo může rozhodnout o rozdělení území obce na více obvodů a to nejpozději 85 dnů před dnem konání voleb. V tomto období musí být pevně stanoven počet mandátů pro jednotlivé volební obvody. Podmínkou je, že v obvodu do 10 tisíc obyvatel musí být voleno nejméně pět zastupitelů, u obcí mezi 10 – 50 tisíc obyvatel nejméně sedm zastupitelů a u obcí nad 50 tisíc obyvatel musí být volební obvody s nejméně devíti zastupiteli.

4.1.2 Forma kandidatury

Forma kandidatury je komponenta, která upravuje vztah mezi voliči a kandidáty a dále mezi kandidáty a nominující stranou. V podstatě existují tři typy kandidátních listin. Jednou z nich je přísně vázaná kandidátní listina, kde volič může odevzdat hlas pouze pro vybranou kandidátní listinu a nemůže přidělit preferenční hlas. Druhým typem je vázaná kandidátní listina, na které může volič přidělit preferenční hlasy. Posledním typem je otevřená kandidátní listina, na které může volič označit jednotlivé kandidáty, strany nebo oba způsoby kombinuje.

4.1.3 Volební klauzule

Volební klauzule vyjadřuje minimální počet hlasů, na které musí strana dosáhnout, pro další postup a hodnocení. Zpravidla je uváděna v procentech hlasů a jejím cílem je omezit počet stran v zastupitelstvu.

Do skrutinia postupují jen ty strany, které získají více než 5 % hlasů. Nejedná se o 5 % hlasů z celkového počtu, ale je zohledněn počet kandidátů na kandidátní listině. Výpočet je proveden tak, že celkový počet platných odevzdaných hlasů je vydělen celkovým počtem volených zastupitelů a vynásoben počtem kandidátů uvedených na dané kandidátní listině. Pokud součet hlasů získaných všemi kandidáty dané kandidátní listiny činí alespoň 5 % jejího

přepočteného základu dle počtu kandidátů, postupuje tato strana do dalšího hodnocení (Trávníček, 2014, s .216).

Pětiprocentní uzavírací klauzule se neuplatňuje v případech, kdy je pro volby do příslušného zastupitelstva podána jen jedna kandidátní listina. Uzavírací klauzule se také neuplatní v případě, kdy do skrutinia nepostoupí alespoň 2 volební strany. V tomto případě dochází ke snižování klauzule vždy postupně o 1 % až do splnění podmínky a do skrutinia postoupí alespoň 2 volební strany, popřípadě dojde k přidělení nadpoloviční většiny mandátů.

4.1.4 Volební formule

„Volební formule je převádění hlasů voličů na mandáty a jde o matematickou operaci, jejíž použití je upraveno v příslušném volebním zákoně“ (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010). Tato volební kvóta zajišťuje minimální počet hlasů, které jsou potřeba k zisku jednoho mandátu. V České republice se ve volbách do zastupitelstev obcí používá d'Hondtova volební formule, která spočívá v dělení celkového počtu platných hlasů (Balík, 2009, s. 101).

D'Hondtovým volebním dělitelem, je u nás i v zahraničí nejužívanější volební formule. Při rozdělování mandátů se vychází z celkového počtu hlasů, které volební strana získala. Hlas pro kandidáta, je tedy hlasem pro volební stranu, ale současně hlas pro stranu je hlasem pro každého z jejích kandidátů. Z hlediska volebního zisku je tedy důležité, aby za volební stranu kandidovalo co nejvíce kandidátů.

4.1.5 Struktura hlasu

Poslední zmíněnou komponentou je struktura hlasu, která úzce souvisí s formou kandidatury. Udává počet hlasů, které může volič kandidátovi přidělit. V případě komunálních voleb může volič přidělit maximálně tolik hlasů, kolik mandátů se má v daném obvodu volit.

4.2 Alokace preferenčních hlasů

Při alokaci preferenčních hlasů dochází k připisování hlasů jednotlivým kandidátům. *„Volič se obvykle domnívá, že dává hlas konkrétnímu kandidátovi, ale místo toho dává tento hlas jeho straně. Kandidátovi dává současně „pouze“ preferenční hlas“*. Ve skutečnosti tomu tak není. Lebeda ve svém článku upozorňuje, že komunální volby se konají na základě listinného

poměrného systému. Jednotlivé strany nominují své kandidátní listiny. Hlas pro každého z kandidátů je především hlasem pro stranu, kterou daný kandidát reprezentuje. Ve vztahu k voliči by byl spravedlivější princip, který ve skutečnosti očekává, že svými hlasy zvolí přímo jím preferovaného kandidáta (Lebeda, 2009, s. 335 - 336).

Záludnost preferenčního mechanismu tkví ve dvou skutečnostech. Předně volič nemůže volit stranu a zároveň zvýhodnit jím preferovaného kandidáta v rámci této volební strany. V tento okamžik má volič dvě možnosti, buď může rezignovat na preferování kandidáta nebo naopak obětovat volbu strany ve prospěch jím preferovaného kandidáta. Jediným způsobem, jak totiž může volič zvýhodnit konkrétního kandidáta, je odevzdat hlas pouze jemu a zbytek hlasů nevyužít, ale v takovém případě poškodí jím preferovanou stranu (Trávníček, 2014, s. 219). Proto je vhodnou strategií volebních stran podávat v komunálních volbách plně obsazené kandidátní listiny. Volební strany, tak získají větší prostor pro získávání hlasů od voličů jiných stran, ale hlavně se vyhnou poškození při rozdělování mandátů poměrnou distribucí.

Příkladem dalšího paradoxního působení volebního systému je nastavení preferenčního mechanismu, kdy postup na kandidátní listině je vázán na zisk, který je určen průměrem zisku na kandidáta. Ve skutečnosti totiž nestačí jen získat více hlasů, než kolik jich obdrželi kandidáti nad preferovaným kandidátem. Pro postup na volitelnou pozici musí takový kandidát získat o 10 % hlasů více, než je průměr hlasů na jednoho kandidáta na dané kandidátní listině. To však může být pro kandidáty umístěné na nevolitelných místech téměř nedosažitelná hranice postupu.

Rozdělení mandátů mezi jednotlivé strany pomocí D'hondtovy metody znázornil ve svém článku pro *Acta Politologica* Tomáš Lebeda. Tabulka č.1 je ukázkou, jak může být někdy obtížné překonat 10% hranici pro postup na volitelnou pozici. V tomto případě hranici deseti procent nedokáže překonat ani jeden kandidát, který je umístěný na nevolitelných místech kandidátní listiny. Oproti tomu kandidátovi, který je umístěn na prvním místě stačil jeden volič, který označil celou stranu, a tím dal hlasy všem patnácti kandidátům. Jeden jediný volič stačil k tomu, aby ne příliš preferovaný kandidát získal mandát v zastupitelstvu obce.

Tabulka 1: Příklad distribuce hlasů mezi kandidáty uvnitř listiny v komunálních volbách

	Volič číslo:	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	Průměrný počet hlasů na kandidáta:
	Hlasů:	15	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14	3	3	2	1	3	11,13
	Kandidáti:	Hlasy pro kandidáty od jednotlivých voličů:																Celkem hlasů pro jednotlivé kandidáty:
1	Sovák	1																1
2	Pokorný	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1					12
3	Doležal	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1					12
4	Klimek	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1					12
5	Bartončík	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1		1				12
6	Měchurová	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1			1			12
7	Loudová	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1			1			12
8	Bříza	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1		1				12
9	Antoš	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1					1	12
10	Luxová	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1					1	12
11	Říha	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1				1		12
12	Kalinová	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1					1	12
13	Lipold	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1		1				12
14	Zoubek	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1						11
15	Omáčka	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1						11
	Celkem hlasů pro stranu:																	167

Zdroj: Tomáš Lebeda, 2009, „Komunální volby klamaou“

Tento příklad byl záměrně namodelován tak, aby ukázal, k jakým extrémům by mohlo volebním systémem dojít. V praxi k takovým případům zpravidla nedochází. Ve většině případů je rozhodující pořadí kandidátů na kandidátní listině (Lebeda, 2009, s. 338).

Otázkou tedy zůstává, zda volič dokáže prostřednictvím preferenčních hlasů zvolit kandidáty na zastupitelský post z nevolitelného místa. Metoda nevolitelného místa, kterou Balík použil v souvislosti s preferenčním hlasováním, je postavena na práci s kandidáty, kteří obdrželi mandát z nevolitelného místa kandidátní listiny. Pomocí analýzy výsledků voleb do zastupitelstev obcí došel k závěru, že významný vliv preferenčních hlasů se vyskytl ve dvou třetinách zkoumaných obcí. Dalo by se očekávat, že preferenční kandidáti na malých obcích, umístění na nevolitelných místech kandidátní listiny budou mít vyšší podporu. Ukázalo se však že i přes to, že jsou tito kandidáti voličům dobře známí, jsou voleni podobně

často jako ve velkých městech. Touto analýzou Balík nepotvrdil předpoklad, že na malých obcích jsou do zastupitelstev voleni častěji kandidáti, kteří jsou umístění na kandidátních listinách na nevolitelných pozicích (Kopřiva, 2012, s. 317).

Z analýzy dále vyplynulo, že se ve venkovských oblastech užití preferenčního hlasování vůči jednotlivým stranám příliš neliší od udělování preferenčních hlasů ve větších městech.

Další otázkou je, zda je preferenční hlasování v komunálním politickém prostředí chápáno jako nástroj, jehož pomocí lze ovlivnit personální složení místní politiky. Kopřiva předpokládá, že v malých obcích voliči křížkují kandidáty stran ve větší míře. Důvodem je, že politické prostředí malých obcí bývá více spojováno s úzkým sociálním prostorem. Tento předpoklad vyplývá z faktu, že lidé na malých obcích se vzájemně více znají a mají k sobě bližší vztah. Proto se také komunální politika dotýká občanů v obcích intenzivněji oproti většímu městu, kde osobní známost s politicky angažovanými spoluobčany není tak běžná. Může tak ovlivnit účast voličů v komunálních volbách (Kopřiva, 2012, s. 318).

4.3 Vliv zkratk na preferenční hlasování

Šance na zvolení kandidáta do zastupitelstva obce pomocí preferenčního hlasování může být ovlivněno celou řadou individuálních charakteristik jednotlivých kandidátů. V první řadě se jedná o charakteristiky, které ovlivňují šanci kandidáta být zařazen na volitelných místech kandidátní listiny. Z nich je možné získat mandát i s nízkým počtem preferenčních hlasů. Dále pak může zjišťovat, jak ovlivní rozhodnutí voliče informace neboli tzv. „zkratky“ na kandidátní listině. Josef Bernard se ve svém článku *„Individuální charakteristiky kandidátů ve volbách do zastupitelstev obcí a jejich vliv na volební výsledky“* zaměřuje na dva typy charakteristik kandidátů. Jednak jde o informace, které jsou uvedeny na volebním lístku – tedy věk kandidáta, pohlaví, vzdělání, politická příslušnost a zaměstnání. Druhou charakteristikou je předchozí působení kandidáta v zastupitelstvu obce, resp. inkumbenční efekt (Bernard, 2012, s. 615).

Tyto informace jsou chápány jako pomocné kritérium, které volič využije v okamžiku, kdy nemá dostatek informací na základě kterých, by se rozhodl. V komunálních volbách, a to především ve volbách na malých obcích, nehraje politická příslušnost zpravidla velkou roli. Volič se zaměřuje spíše na méně hodnotné informace o kandidátech na základě kterých

se rozhoduje. Na to, jakým způsobem zkratky ovlivňují chování voličů byly formulovány dvě odborné hypotézy, které však nemusí platit pro všechny skupiny voličů. První z nich je využití zkratkových informací ve smyslu sociálního postavení jednotlivých kandidátů jako je například osoba s prestižním zaměstnáním, nebo osoba, která má k zastávanému úřadu vztah. Druhou hypotézou je, že lidé volí takové kandidáty, kteří se jim nějakým způsobem podobají, a to především po sociodemografické stránce (Bernard, 2012, s. 615-616).

Předpokládá se, že zkratky budou více využívat ti voliči, kteří nemají dostatek informací k tomu, aby se mohli rozhodovat podle jiných kritérií, popřípadě, kteří jsou spíše politicky pasivní. Naopak aktivní a informovaní voliči mohou volit podle informací, které o kandidátech mají.

Dle názoru Bernarda má zásadní vliv na rozhodování voliče také inkumbence kandidáta. To znamená, že kandidát zastával politickou funkci již v předchozím volebním období. Řada výzkumů ukázala, že inkumbenti mají výrazně vyšší šance obhájit svou funkci ve srovnání s nově kandidujícími. Inkumbence však může být ovlivněna kvalitou činnosti v jejich předchozím volebním období nebo kvalitním výkonem současně držené funkce. Tento předpoklad však může být na úrovni komunální politiky malých obcí sporný, jelikož zde není zpravidla jasné, která strana tvoří vládu a která opozici. Tím, jak roste velikost obce, roste také počet kandidátů nad počtem zastupitelských míst a tím jsou šance inkumbentů na zvolení ve velkých městech podstatně menší než u malých obcí. Na vliv inkumbence při volbě zastupitelů rovněž poukazuje Jakub Šedo, který zároveň upozorňuje na skutečnost, že inkumbenti obsazují výrazně častěji než jiní kandidáti přední místa na kandidátních listinách. Jejich šance na zvolení vyplývají jak z voličské podpory, tak z toho, že využívají vlastností volebního systému (Bernard, 2012, s. 619).

4.4 Komunální volby

„Volby do obecních zastupitelstev probíhají v České republice podle systému poměrného zastoupení, kdy obce tvoří jeden vícemandátový obvod“ (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010). Zastupitelstvo však může rozhodnout o rozdělení území obce na více obvodů.

Každý obecní úřad má povinnost vést seznam voličů, kteří jsou v obci hlášeni k trvalému pobytu. Seznam je uzavřen a předán Okrskové volební komisi dva dny před dnem konání voleb (zákon č. 491/2001 Sb. o volbách do zastupitelstev obcí). Volič, který využije své

aktivní právo volit, má povinnost před hlasováním prokázat Okrskové volební komisi svoji totožnost a státní občanství České republiky. Účast voliče je zaznamenána Okrskovou volební komisí do výpisu ze seznamu voličů. Ta předá voliči úřední obálku, popřípadě na žádost voliče také hlasovací lístek. Poté může volič vstoupit do prostoru, který je ve volební místnosti určen pro úpravu hlasovacích lístků. Zde má volič tři možnosti, jak se svými hlasy může naložit. Na svém lístku označí jednu politickou stranu, což znamená, že všechny hlasy odevzdal pouze vybrané straně. Také se může rozhodnout a hlasovat pro jednotlivé kandidáty, popřípadě může oba způsoby zkombinovat. Může však volit nejvýše tolik kandidátů, kolik členů zastupitelstva má být v obci zvoleno. V případě, že je zastupitelstvo voleno ve více volebních obvodech, má volič vždy tolik hlasů, kolik zastupitelů se volí v jeho volebním obvodu (Lebeda, 2009, s. 334).

Po ukončení hlasování okrsková volební komise sečte hlasy pro jednotlivé volební strany a pro jednotlivé kandidáty. Je-li označen na kandidátní listině pouze kandidát kterékoliv strany, obdrží hlas každý takto označený kandidát. V případě, že se volič rozhodl označit pouze volební stranu, obdrží hlas každý kandidát této strany, nejvýše však tolik kandidátů, kolik je počet členů zastupitelstva. Pokud byla na hlasovacím lístku označena strana a zároveň jednotlivý kandidát, obdrží nejdříve hlas každý kandidát. Poté v pořadí dle hlasovacího lístku dostane hlas tolik kandidátů označené volební strany, kolik je rozdíl počtu volených členů zastupitelstva a počtu jednotlivě označených kandidátů (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010, s. 62).

Aby se však do zastupitelského orgánu nedostalo příliš mnoho politických subjektů, je v systému založeném na principu poměrného zastoupení zavedena volební klauzule. Pro stranu to znamená, že musí získat určité množství hlasů, aby se mohla na rozdělování mandátů podílet. Výše volební klauzule do obecních zastupitelstev je 5 % a přepočítává se podle počtu míst na kandidátní listině. Klauzule ve výši 5 % tak platí jen pro zcela zaplněné kandidátní listiny. Český statistický úřad zjistí ze zápisu o průběhu hlasování, kolik hlasů bylo odevzdáno pro každého kandidáta, pro každou kandidátní listinu a kolik hlasů bylo odevzdáno celkem. Po vydělení celkového počtu hlasů počtem členů voleného zastupitelstva se výsledné číslo vynásobí počtem kandidátů, nejvýše však počtem členů zastupitelstva. Ke kandidátním listinám, které získaly méně než 5 % z celkového počtu platných hlasů se již nepřihlíží. V případě, že do dalšího zjišťování výsledků nepostupují alespoň dvě kandidátní listiny, snižuje se hranice 5% klauzule postupně vždy o 1 % až do splnění uvedené podmínky. Další podmínkou procentuální klauzule je, že bude obsazena alespoň nadpoloviční většina

mandátů, popřípadě bude celkový počet mandátů v rámci celé obce větší než pět. Nebude-li tato podmínka splněna, snižuje se procentní hranice postupně vždy o další procento až do splnění i druhé podmínky. V případě, že byla v obci podána jen jedna kandidátní listina, k hranici 5 % se nepřihlíží.

Trávníček se problematikou uzavírací klauzule zabývá podrobněji. Namodeloval účinky uzavírací klauzule na různě velkých volebních obvodech. V případě menších zastupitelstev se mechanické účinky klauzule neprojeví, neboť reálný práh pro postup do skrutinia je zpravidla větší než samotná uzavírací klauzule. Podle jeho modelu se účinek uzavírací klauzule s jistotou projeví až u volebního obvodu, který má alespoň dvacet mandátů. Teprve při této hodnotě totiž výše horního prahu poklesne pod hodnotu zákonem nastavené 5% uzavírací klauzule. To však není důvodem pro rušení uzavírací klauzule pro volební obvody, v jejichž velikostní kategorii se její účinky neprojevují. Tento krok by přinesl pouze další zbytečné zesložštění komunálního volebního systému (Trávníček, 2014, s. 217).

Rozdělování mandátů pak probíhá následujícím způsobem. Na základě součtu všech hlasů, získaných kterýmkoliv z výše uvedených způsobů, strana obdrží určitý počet mandátů. Mandáty se rozdělují pomocí d'Hondtovy volební formule výhradně mezi strany a počet hlasů jednotlivých kandidátů v tento okamžik není podstatný.

D'Hondtova volební formule spočívá v dělení celkového počtu platných hlasů, který obdržela postupující kandidátní listina, postupně čísly 1,2,3,4 a dále vždy číslem o jedno vyšším tak, aby počet dělicích operací odpovídal počtu kandidátů, kteří jsou na kandidátní listině. Vypočtené podíly se seřadí podle velikosti až do počtu mandátů, které mají být při volbách do zastupitelstva obce přiděleny. Za každý podíl obsažený v této řadě získá kandidátní listina jeden mandát. Tímto je rozhodnuto o počtu mandátů, které získaly jednotlivé volební strany. Po tomto výpočtu přichází druhá fáze, a to obsazení mandátů konkrétními jmény (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010, s. 64).

Zastupitelská křesla se pak přidělují podle pořadí kandidátů na stranické listině od shora směrem dolů. Teprve zde mohou hlasy odevzdané přímo jednotlivým kandidátům pomoci. Český statistický úřad vydělí celkový počet hlasů odevzdaných pro volební stranu počtem kandidátů této volební strany. Má-li některý z kandidátů nejméně o 10 % hlasů více, než je takto stanovený průměr, postupuje v kandidátní listině na první místo (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010). Jinými slovy, kandidát se přesouvá na listině směrem vzhůru teprve

tehdy, když výrazně překročí průměrný zisk hlasů všech ostatních kandidátů. Na kandidátních listinách, kde není kandidátů mnoho, zhruba do deseti, jsou šance na postup vzhůru pomocí individuálně získaných hlasů poměrně velké. Naopak ve velkých městech s velkým počtem kandidátů je šance jednotlivců na proražení stranou navrženého pořadí poměrně malá a vyžaduje značný počet hlasů (Lebeda, 2009).

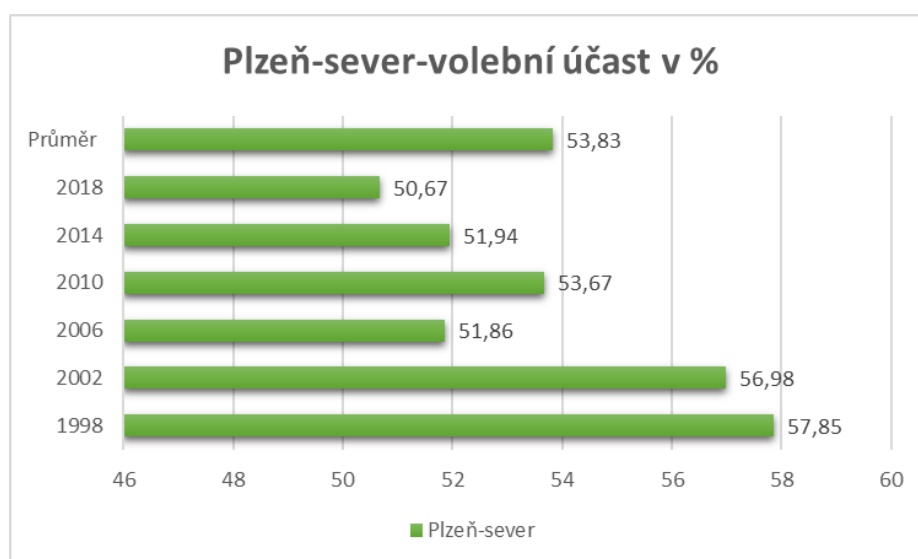
5. Vlastní práce

5.1 Způsob hlasování v komunálních volbách 2018

Bakalářská práce analyzuje způsob hlasování v obecních volbách v Plzeňském kraji, konkrétně v obcích Plzeň-sever. Rozloha okresu Plzeň-sever (Příloha 1) činí 1 287 km², je zde celkem 101 obcí, ve kterých žije přibližně 75 tisíc obyvatel. Sledovaný okres leží v severovýchodní části Plzeňského kraje. Sousedí s okresy Plzeň – jih a Plzeň – město.

Aby bylo možné posoudit způsob hlasování v komunálních volbách, je důležitou informací volební účast. Ta je ovlivněna celou řadou faktorů, mezi které se může zařadit typ voleb, zájem obyvatel obce o její rozvoj nebo poloha obce. V obcích na Plzni – severu je průměrná volební účast v komunálních volbách téměř 54 %. Jak je patrné z grafu č. 1, účast v komunálních volbách v okrese Plzeň – sever za rok 2018 dosáhla 50,67 %, což je oproti průměru pokles o 3,16 %.

Graf 1: Účast v komunálních volbách na Plzni-severu (v %)

Zdroj: Český statistický úřad (Volby.cz), vlastní zpracování

Pro posouzení způsobu hlasování v komunálních volbách malých obcích se práce detailněji zaměřuje na obec Nevřeň s počtem obyvatel 287, obec Nekmír s počtem obyvatel 502, dále město Třemošná, která čítá 4 977 obyvatel, obec Bučí se 163 obyvateli a jako poslední je obec Tatiná, která má 247 obyvatel.

5.1.1 Obec Nevřeň

V komunálních volbách, které se konaly ve dnech 5. a 6. října 2018 byly zaregistrovány v obci Nevřeň kandidátní listiny dvou volebních stran. První strana byla Sdružení nezávislých kandidátů SDH Nevřeň a druhá byla strana Sdružení nezávislých kandidátů Nevřeň. Obě uvedené strany nejsou politickými stranami. Obec má celkem 287 obyvatel a ve volbách tvořila jeden volební okrsek s celkovým počtem 233 voličů (Tabulka č. 2), to je 81,18 % voličů, kteří byli zapsáni ve stálém volebním seznamu. Z tohoto celkového počtu se k volbám dostavilo 138 občanů, což znamená, že voleb se zúčastnilo přibližně 59,23 % voličů.

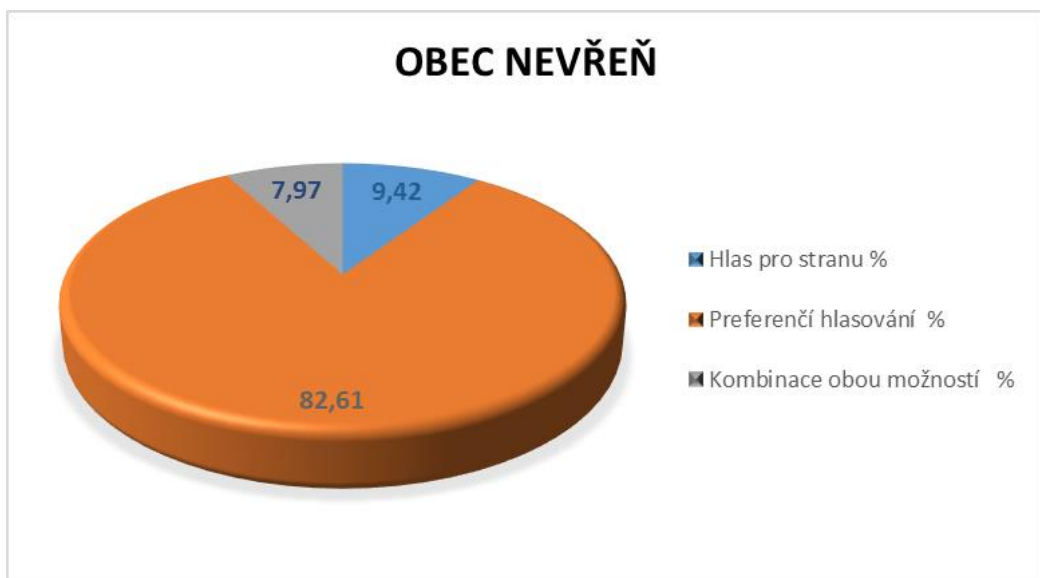
Tabulka 2: Obec Nevřeň – způsob hlasování

Počet obyvatel	Počet voličů	Účast u voleb	Hlas pro stranu	Preferenční hlasování	Kombinace obou možností
287	233	138	13	114	11
	81,18%	59,23%	9,42%	82,61%	7,97%

Zdroj: Data poskytnutá obcí Nevřeň, vlastní zpracování

Z grafu 2 je viditelné, že voliči jednoznačně upřednostnili preferenční hlasování, pro které se rozhodlo 82,61 % voličích občanů. Oproti tomu hlas straně přidělilo pouze 9,42 % voličů a zbylých 7,97 % voličů se rozhodlo pro kombinaci obou těchto způsobů.

Graf 2: Způsob volby v komunálních volbách 2018 v Obci Nevřeň

Zdroj: Data poskytnutá obcí Nevřeň, vlastní zpracování

Celkem bylo ve volbách v Obci Nevřeň odevzdáno 748 platných hlasů (Tabulka č. 3). Sdružení nezávislých kandidátů SDH Nevřeň získalo 325 hlasů, to je 43,44 % a Sdružení nezávislých kandidátů Nevřeň 423 hlasů což po přepočtu na procenta činí 56,55 % hlasů. Hranice pro postup do skrutinia byla 5 % a tu obě strany splnily. Po převedení hlasů voličů na mandáty, pomocí d'Hondtovy volební formule, získala volební strana Sdružení nezávislých kandidátů 4 mandáty a volební strana Sdružení nezávislých kandidátů SDH Nevřeň 3 mandáty. Z výsledků voleb byla zjištěna hranice počtu hlasů pro postup do zastupitelstva. U Sdružení nezávislých kandidátů SDH Nevřeň byla hranice 50,6 hlasů a pro Sdružení nezávislých kandidátů Nevřeň to bylo 66 hlasů.

Tabulka 3: Počty platných hlasů a přidělený počet mandátů

Celkem hlasů	748		Počet mandátů
SDH Nevřeň	325	43,44%	3
SNK Nevřeň	423	56,55%	4

Zdroj: Český statistický úřad (Volby.cz), vlastní zpracování

Z údajů na kandidátní listině SNK Nevřeň (Příloha č. 7) je viditelné, že v tomto případě voliči upřednostňovali preferenční hlasování. Na kandidátní listině bylo zaregistrováno celkem sedm kandidátů. Z tohoto počtu získali mandát čtyři kandidáti. Všichni tito kandidáti byli umístěni na volitelných místech kandidátní listiny. Z celkového počtu 423 hlasů obdržel výrazně vyšší počet hlasů kandidát č. 1 a to 106 hlasů což je po přepočtu 24,11 % a kandidát č. 2 obdržel 96 hlasů (22,69 %). Další dva kandidáti získali počet hlasů, který byl těsně pod 20% hranicí. Ostatní kandidáti získali jen velmi nízké procento hlasů (do 8 %). Tento výsledek ukazuje na to, že v obci bylo upřednostněno preferenční hlasování.

Na kandidátní listině SNK SDH Nevřeň bylo zaregistrováno sedm kandidátů (Příloha č. 7). Mandát byl přidělen kandidátům umístěným na prvních třech pozicích. Kandidát s pořadovým číslem jedna obdržel 87 hlasů, to je 26,76 % z celkového počtu 325 hlasů pro stranu. Také kandidát s pořadovým číslem 2 získal jen o dva hlasy méně. Z celkového počtu hlasů pro stranu tedy získal 26,15 % hlasů. Výrazně nižší počet hlasů získali poslední tři kandidáti. Z výsledků je viditelné, že i u této kandidátní listiny voliči upřednostnili preferenční hlasování.

Z výše uvedených výsledků je patrné, že se v obci z celkového počtu voličů účastnilo voleb 59,23 % voličů, což je ve srovnání s průměrnou účastí v komunálních volbách okresu Plzeň – sever o 6,23 % více. Z výsledků je také zřejmé, že z celkového počtu upřednostnilo 82,61 % voličů preferenční hlasování před hlasováním pro stranu nebo před kombinací obou způsobů. Všichni zvolení zastupitelé byli zapsáni na volitelných místech kandidátní listiny.

5.1.1 Obec Nekmír

V obci Nekmír byly v komunálních volbách zaregistrovány kandidátní listiny čtyř volebních stran. První strana byla TJ Nekmír, druhá byla SDH Nekmír, třetí strana Tradice i rozvoj a čtvrté pořadí si vylosovala SDH Lhotka. Všechny tyto strany nejsou politickými stranami. Obec Nekmír má celkem 502 obyvatel a ve volbách tvořila jeden volební okrsek s celkovým počtem 408 voličů (Tabulka č. 4). Tento počet voličů činí 81,27 % z celkového počtu obyvatel. Ze 408 voličů se k volbám dostavilo 275, což znamená, že voleb se zúčastnilo 67,4 % voličů.

Tabulka 4: Obec Nekmír – účast u voleb

Počet obyvatel	Počet voličů	Účast u voleb	Hlas pro stranu	Preferenční hlasování	Kombinace obou možností
502	408	275	29	190	56
	81,27%	67,40%	10,55%	69,09%	20,36%

Zdroj: Data poskytnuta obcí Nekmír, vlastní zpracování

Z grafu 3 je viditelné, že voliči v Obci Nekmír jednoznačně upřednostnili preferenční hlasování, pro které se rozhodlo 190 voličů, což je 69,09 %, oproti tomu hlas straně přidělilo 29 voličů a to je 10,55 % a pro kombinaci obou těchto způsobů se rozhodlo 20,36 % obyvatel (56 voličů).

Graf 3: Způsob volby v komunálních volbách 2018 v Obci Nekmír

Zdroj: Data poskytnutá obcí Nekmír, vlastní zpracování

V Obci Nekmír bylo odevzdáno celkem 2 263 platných hlasů (Tabulka č. 5). Z tohoto celkového počtu hlasů získalo TJ Nekmír 545 hlasů to je 24,08 %, SDH Nekmír 851 hlasů, což po přepočtu činí 37,6 %, strana Tradice i rozvoj získala 636 hlasů, to je 28,10 % a SDH Lhotka obdržela 231 hlasů, což je 10,21 %. Z výsledků je patrné, že všechny strany kandidující v obci Nekmír splnily 5% hranici pro postup do skrutinia. Po převedení hlasů voličů, byly mandáty rozděleny následujícím způsobem. TJ Nekmír 2 mandáty, SDH Nekmír 4 mandáty, strana Tradice i rozvoj získala 2 mandáty a 1 mandát získala SDH Lhotka.

Tabulka 5: Počty platných hlasů a přidělený počet mandátů

Celkem hlasů	2 263		Počet mandátů
TJ Nekmír	545	24,08%	2
SDH Nekmír	851	37,60%	4
Tradice i rozvoj	636	28,10%	2
SDH Lhotka	231	10,21%	1

Zdroj: Český statistický úřad (Volby.cz), vlastní zpracování

Hranice počtu hlasů pro postup do zastupitelstva (Příloha č. 8) byla u TJ Nekmír 74,8 hlasů, SDH Nekmír měla hranici hlasů 116,6, strana Tradice i rozvoj dosáhla hranice 77 hlasů (Příloha č. 9) a SDH Lhotka měla hranici počtu hlasů 50,6. Na kandidátní listině TJ Nekmír kandidovalo osm kandidátů. Mandát získali kandidáti umístění na prvním a sedmém místě

kandidátní listiny (Příloha č. 8). Využití preferenčního hlasování je zde patrné. Kandidát umístěný na sedmém nevolitelném místě kandidátní listiny obdržel 84 hlasů, což znamená, že překročil 10% hranici pro postup do zastupitelstva (74,8 hlasů) což je 15,41 %. Kandidát umístěný na prvním místě kandidátní listiny obdržel 154 hlasů. Po přepočtu je to 28,25 % z celkového počtu hlasů. Je velmi pravděpodobné, že by tento kandidát obdržel přibližně stejný počet hlasů i přesto, že by byl umístěn na nevolitelném místě kandidátní listiny. Poměrně nízký počet hlasů byl zaznamenán u kandidáta s pořadovým číslem čtyři. I přesto, že byl umístěn na jednom z volitelných míst, získal jen 7,7 % hlasů.

Také v případě kandidátní listiny SDH Někmiř (Příloha č. 8), kde bylo zaregistrován osm kandidátů, je patrné preferenční hlasování. Na této listině obdrželi mandát čtyři kandidáti, kteří byli umístěni na volitelných místech kandidátní listiny. Všichni však obdrželi výrazně vyšší počet hlasů než ostatní kandidáti. Kandidát s pořadovým číslem jedna získal 173 hlasů, což je z celkového počtu 851 hlasů 20,32 %. Vysoký počet hlasů také získal kandidát s pořadovým číslem osm, který byl umístěn na nevolitelném místě. Získal celkem 104 hlasů. To však na překročení hranice (116,6 hlasů) pro postup do zastupitelstva nestačilo.

Na kandidátní listině Tradice i rozvoj byl přidělen mandát kandidátům s pořadovými čísly jedna a dva (Příloha č. 9). Celkem bylo na této kandidátní listině zaregistrováno devět kandidátů. Výrazně vyšší počet hlasů je zaznamenán u kandidáta 2, který obdržel 116 hlasů (hranice pro postup byla 77 hlasů). Z celkového počtu hlasů 636 je to 18,23 %. Jelikož u ostatních kandidátů není zaznamenán výraznější výkyv v počtu přidělených hlasů je velmi pravděpodobné, že v tomto případě voliči využili převážně způsob volby hlasu pro stranu.

Poslední kandidátní listinou byla SDH Lhotka (Příloha č. 9). Na této kandidátní listině bylo zaregistrováno pět kandidátů. V tomto případě na rozdíl od předchozí kandidátní listiny je zřejmé, že bylo využito preferenčního hlasování. Toto dokazuje přidělení mandátu pro kandidáta č. 5, který byl umístěn na listině jako poslední. Získal 72 hlasů z celkového počtu 231, přičemž hranice změny pořadí kandidáta byla 50,6 hlasů. Také předchozí kandidát s pořadovým číslem čtyři získal z celkového počtu hlasů 30,30 %, což je 70 hlasů. Kandidáti, kteří byli umístěni na volitelných místech získali hlasů výrazně méně.

Z výsledů voleb do zastupitelstva obce Nekmír vyplývá, že v obci se účastnilo voleb 67,4 % voličů, což je ve srovnání s průměrnou účastí v okrese Plzeň – sever o 14,4 % více. Preferenční hlasování zvolilo 69,09 % z celkového počtu voličů v obci Nekmír. Hlasování pro stranu využilo 10,55 % voličů. Způsob volby kombinace preferenčních hlasů a strany dosahuje v obci Nekmír téměř 20,5 %. O použití preferenčního hlasování také nasvědčuje to, že mandát získali kandidáti, kteří byli umístěni na nevolitelných místech kandidátních listin.

5.1.1 Město Třemošná

I přesto, že město Třemošná má téměř 5000 obyvatel, byly v komunálních volbách zaregistrovány kandidátní listiny pouze dvou stran, z nichž první byla kandidátní listina s politickou příslušností, Občanská demokratická strana. Druhou kandidující stranou byla SNK Třemošná 2018 bez politické příslušnosti.

Jak znázorňuje tabulka číslo 6 má město Třemošná celkem 4 977 obyvatel a ve volbách byla rozdělena na pět volebních okrsků s celkovým počtem 4 039 voličů což činí 81,15 % z celkového počtu obyvatel. Z tohoto celkového počtu voličů se jich k volbám dostavilo 1 678, což znamená volební účast 41,54 % voličů.

Tabulka 6: Město Třemošná – účast u voleb

Počet obyvatel	Počet voličů	Účast u voleb	Hlas pro stranu	Preferenční hlasování	Kombinace obou možností
4977	4039	1678	780	907	127
	81,15%	41,54%	46,48%	54,05%	7,57%

Zdroj: Data poskytnuta městem Třemošná, vlastní zpracování

Údaje, které poskytuje graf 4, ukazují, že 907 voličů ve městě Třemošná volilo pomocí preferenčních hlasů, což je 54,05 %. Přibližně stejné procento tj. 46,48 % voličů, využilo možnosti hlasovat pro stranu. Pro kombinaci těchto dvou způsobů se rozhodlo pouze 7,5 % voličů.

Graf 4: Způsob volby v komunálních volbách 2018 v Měště Třemošná

Zdroj: Data poskytnuta městem Třemošná, vlastní zpracování

Z výsledků voleb bylo dále zjištěno (Tabulka č.7), že ve městě Třemošná odevzdali voliči celkem 23 829 platných hlasů. Občanské demokratické straně 2 585 hlasů (10,85 %) a SNK Třemošná 2018 získala 21 244 hlasů (89,15 %). Jelikož výše uzavírací klauzule je 5 % a tu obě strany splnily, došlo k převedení hlasů voličů na mandáty. Občanská strana demokratická získala 1 mandát a SNK Třemošná 2018 získala mandátů 16. Hranice počtu hlasů pro postup do zastupitelstva byla 202,4 hlasů u Občanské demokratické strany a 1 373,9 u SNK Třemošná 2018.

Tabulka 7: Počty platných hlasů a přidělený počet mandátů

Celkem hlasů	23 829		Počet mandátů
ODS	2 585	10,85%	1
SNK Třemošná 2018	21 244	89,15%	16

Zdroj: Český statistický úřad (Volby.cz), vlastní zpracování

Z údajů na kandidátní listině SNK Třemošná 2018 (Příloha č. 10) je viditelné, že v tomto případě voliči upřednostňovali hlas pro stranu. Na této kandidátní listině bylo zaregistrováno 17 kandidátů. Z výsledků je možné vidět, že počty přidělených hlasů jednotlivým kandidátům jsou napříč kandidátní listinou téměř stejné. Tyto počty hlasů se také příliš neliší od hranice

pro změnu pořadí kandidáta. Hranice je v tomto případě 1 373,9 hlasu. Nejvýše získaný počet hlasů na této kandidátní listině je 1 375 hlasů což je 6,47 %. Nejnižší počet hlasů získal kandidát umístěný na posledním 17. místě. Tento kandidát obdržel 1 183 hlasů (5,56 %).

V případě kandidátní listiny Občanské demokratické strany (Příloha č. 11) je naopak zřejmé preferenční hlasování. Zde získal mandát pouze jeden kandidát, který byl umístěn na dvanáctém místě kandidátní listiny. Tato listina měla celkem 14 kandidátů. S celkovým počtem 218 platných hlasů překonal tento kandidát hranici pro postup do zastupitelstva, která byla 202,4 hlasů.

Ve městě Třemošná se voleb do zastupitelstva města účastnilo 1 678 voličů (41,54 %) z čehož plyne, že účast byla o 12 % nižší, než je průměrná účast v obcích Plzeň-sever. Z výsledků je zřejmé, že procento způsobu hlasování pro stranu (46,48 %) je téměř shodné s procentem pro preferenční hlasování (54,05 %). Způsob hlasování pro stranu je patrný u kandidátní listiny SNK Třemošná 2018, u kandidátní listiny ODS bylo upřednostněno preferenční hlasování. Potvrzuje to, že kandidát na nevolitelné pozici kandidátní listiny ODS získal mandát jako jediný.

5.1.1 Obec Bučí

V této obci byla zaregistrována pouze kandidátní listina jedné volební strany, kterou byla SNK Bučí. I v tomto případě se jedná o nepolitickou stranu. Jak je uvedeno v tabulce č. 8 Obec Bučí má celkem 163 obyvatel a ve volbách tvořila jeden volební okrsek s celkovým počtem 133 voličů. To je 81,60 % občanů, kteří byli zapsáni ve stálém volebním seznamu. Z tohoto celkového počtu voličů se k volbám dostavilo 61,65 %, což znamená, že voleb se zúčastnilo přibližně 82 občanů obce.

Tabulka 8: Obec Bučí – účast u voleb

Počet obyvatel	Počet voličů	Účast u voleb	Hlas pro stranu	Preferenční hlasování	Kombinace obou možností
163	133	82	14	68	0
	81,60%	61,65%	17,07%	82,93%	0,00%

Zdroj: Data poskytnuta obcí Bučí, vlastní zpracování

V obci Bučí voliči jednoznačně upřednostnili preferenční hlasování. Jak je vidět z grafu 5 pro způsob preferenčního hlasování se rozhodlo 68 voličů, to je 82,93 % volících občanů. Pro způsob přidělení hlasu přímo straně se rozhodlo 14 voličů a to činí 17,07 %. Způsob kombinace obou těchto variant nevyužil v této obci žádný z volících občanů.

Graf 5: Způsob volby v komunálních volbách 2018 v Obci Bučí

Zdroj: Data poskytnuta obcí Bučí, vlastní zpracování

Celkem odevzdali voliči v Obci Bučí 539 hlasů. Jelikož v obci byla sestavena pouze jedna kandidátní listina k hranici 5 % pro postup do skrutinia se nepřihlíží. V tomto případě byla stanovena pouze hranice počtu hlasů pro změnu pořadí kandidátů pro přidělení mandátu. Touto hranicí bylo 73,7 hlasů.

Z výše uvedených výsledků voleb do zastupitelstva obce Bučí vyplývá, že v obci se účastnilo voleb 82 voličů (61,65 %). Průměrná volební účast v obci Bučí je srovnatelná s průměrnou účastí voleb v okrese Plzeň-sever. V komunálních volbách obce Bučí bylo jednoznačně upřednostněno preferenční hlasování, které zvolilo 68 volících občanů, což je 82,93 % z celkového počtu voličů. Na kandidátní listině bylo v této obci zaregistrováno osm kandidátů (Příloha č. 12). I přesto, že voliči upřednostnili preferenční hlasování, byly hlasy poměrně stejně rozloženy napříč kandidátní listinou. Důvodem může být, že v obci byla sestavena pouze jedna kandidátní listina.

5.1.2 Obec Tatiná

V obci Tatiná byly v komunálních volbách zaregistrovány kandidátní listiny dvou volebních stran. První strana Sdružení nezávislých kandidátů Tatiná 1 a druhá byla strana Sdružení nezávislých kandidátů Tatiná 2. Obě uvedené strany nejsou politickými stranami. Jak je uvedeno v tabulce č. 9, má obec celkem 247 obyvatel a ve volbách tvořila jeden volební okrsek s celkovým počtem 199 voličů, to je 80,57 % voličů, kteří byli zapsáni ve stálém volebním seznamu. Z tohoto celkového počtu se k volbám dostavilo 134 občanů, což znamená, že voleb se zúčastnilo přibližně 67,34 % voličů.

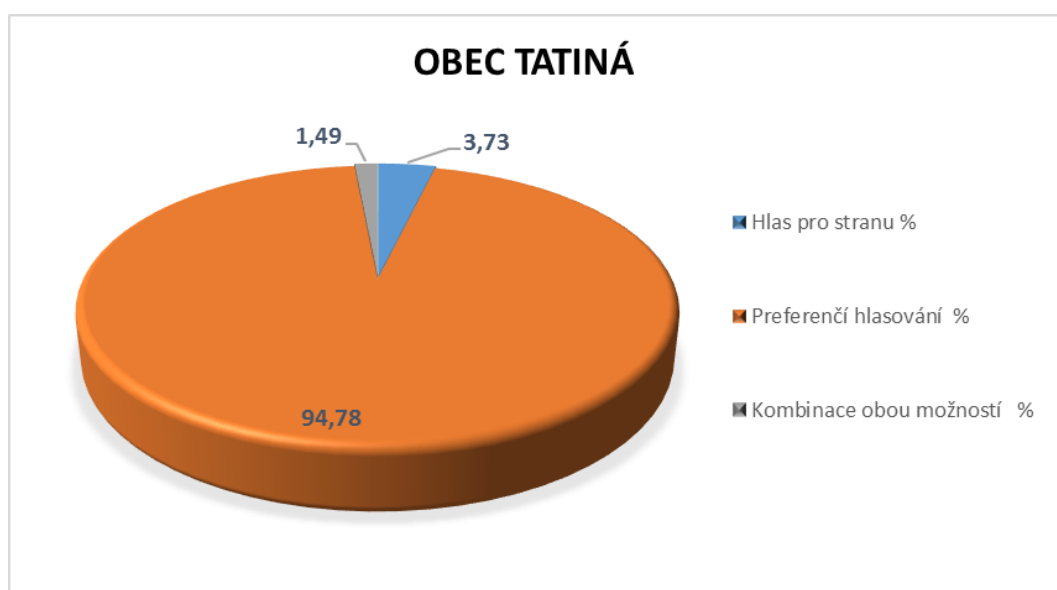
Tabulka č. 9: Obec Tatiná – účast u voleb

Počet obyvatel	Počet voličů	Účast u voleb	Hlas pro stranu	Preferenční hlasování	Kombinace obou možností
247	199	134	5	127	2
	80,57%	67,34%	3,73%	94,78%	1,49%

Zdroj: Data poskytnuta obcí Tatiná, vlastní zpracování

Z grafu 6 je viditelné, že voliči jednoznačně upřednostnili preferenční hlasování, pro které se rozhodlo 94,78 % voličích občanů. Hlas straně přidělilo pouze 3,73 % voličů a zbylých 1,49 % voličů se rozhodlo pro kombinaci obou těchto způsobů.

Graf 6: Způsob volby v komunálních volbách 2018 v obci Tatiná

Zdroj: Data poskytnutá obcí Tatiná, vlastní zpracování

V obci Tatiná bylo v komunálních volbách odevzdáno celkem 875 platných hlasů (Tabulka č. 10). Z tohoto celkového počtu hlasů získalo Sdružení nezávislých kandidátů Tatiná 1 hlasů 445, což je 50,85 %. Sdružení nezávislých kandidátů Tatiná 2 získalo 429 hlasů, což po přepočtu na procenta činí 49,02 % hlasů. Obě tyto strany splnily hranici pro postup do skrutinia, která byla 5 %. Po převedení hlasů voličů na mandáty, získala čtyři mandáty volební strana Sdružení nezávislých kandidátů Tatiná 1 a tři mandáty získala volební strana Sdružení nezávislých kandidátů Tatiná 2. Z výsledků voleb byla zjištěna hranice pro změnu pořadí kandidáta. V případě Sdružení nezávislých kandidátů Tatiná 1 byla hranice 81,4 hlasů a pro Sdružení nezávislých kandidátů Tatiná 2 byla tato hranice 67,1 hlasů.

Tabulka 10: Počty platných hlasů a přidělený počet mandátů

Celkem hlasů	875		Počet mandátů
SNK Tatiná 1	445	50,85%	4
SNK Tatiná 2	429	49,02%	3

Zdroj: Český statistický úřad (Volby.cz), vlastní zpracování

Z údajů na kandidátní listině SNK Tatiná 1 (Příloha č. 13) je viditelné, že v tomto případě voliči upřednostňovali preferenční hlasování. Na kandidátní listině bylo zaregistrováno celkem šest kandidátů. Z tohoto počtu získali mandát čtyři kandidáti, kteří byli umístěni na prvním až čtvrtém místě kandidátní listiny. Výrazně vyšší počet hlasů obdržel kandidát s pořadovým číslem jedna a kandidát s pořadovým číslem tři, který získal ještě o čtyři hlasy více. Tento kandidát tak získal celkem 105 hlasů, což je 23,54 % z celkového počtu hlasů pro stranu. Ostatní dva kandidáti, kteří neobdrželi mandát získali jen velmi malé procento hlasů.

V případě kandidátní listiny SNK Tatiná 2 (Příloha č. 13) je také zřejmé preferenční hlasování. Na této kandidátní listině bylo zaregistrováno pět kandidátů, přičemž mandát získali kandidáti s pořadovým číslem jedna až tři. Počet přidělených hlasů z celkového počtu byl opět výrazně vyšší než u ostatních kandidátů. Nejvíce hlasů obdržel kandidát s číslem jedna, který získal 94 hlasů, což je 21,91 % z celkového počtu získaných hlasů.

Z výše uvedených výsledků je patrné, že v obci se z celkového počtu voličů 199 účastnilo voleb 67,34 % voličů, což je ve srovnání s průměrnou účastí v komunálních volbách okresu

Plzeň – sever o 13,51 % více. Z výsledků je také zřejmé, že z celkového počtu voličů upřednostnilo 94,78 % voličů preferenční hlasování. Hlasování pro stranu zvolilo 3,73 % voličů a kombinaci obou způsobů 1,49 % voličů. Všichni zvolení zastupitelé byli zapsáni na volitelných místech kandidátní listiny.

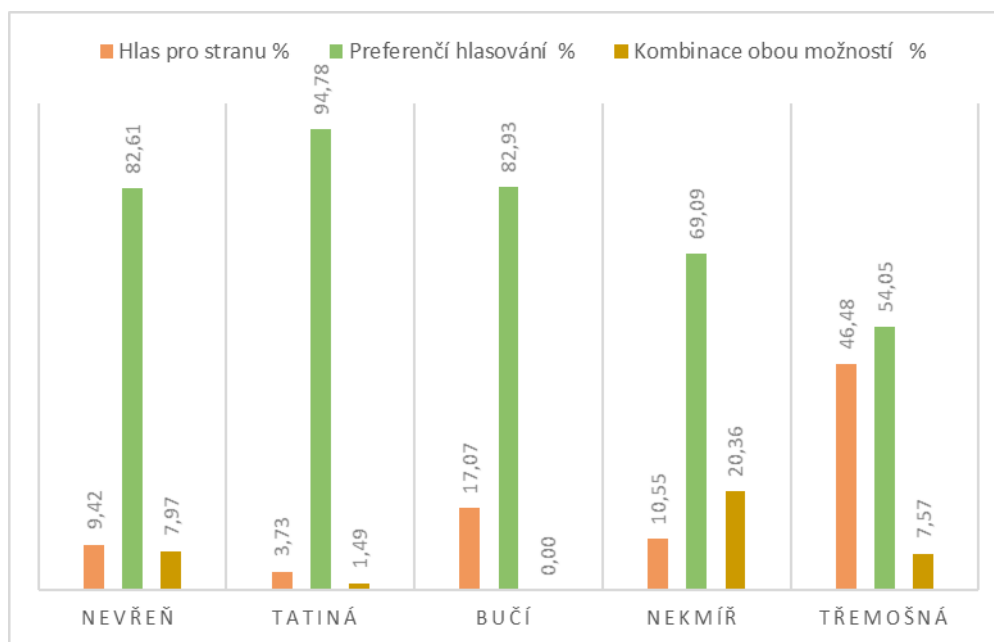
6. Výsledky a diskuse

Výsledky Českého statistického úřadu a výsledky dat z hlasovacích lístků zkoumaných obcí Plzeň – severu ukazují, že voliči v těchto obcích v komunálních volbách používají převážně preferenční hlasování. Nejméně využívanou možností volby je naopak kombinace způsobu preferenčního hlasování a volby pro stranu. Důkazem toho jsou kandidáti, kteří mandát získali z nevolitelného místa kandidátní listiny. Velmi podstatným faktorem, který ovlivňuje způsob hlasování v malých obcích je tzv. susedský efekt. S velkou pravděpodobností má velký vliv na volební účast v obci. Voliči posuzují samotného kandidáta z několika pohledů. Upřednostňují jeho předešlé aktivity v obci nebo osobnost jeho samotného.

Srovnáním výsledků způsobu hlasování ve sledovaných obcích lze říci, že voliči v obci Nevřeň jednoznačně upřednostnili preferenční hlasování, pro které se z celkového počtu voličích občanů 138 rozhodlo 82,61 %. Oproti tomu hlas straně přidělilo 9,42 % voličů a zbylých 7,97 % se rozhodlo pro kombinaci obou těchto způsobů. Také v obci Někmiř z počtu 275 voličích občanů upřednostnilo v 69 % preferenční hlasování, hlas straně přidělilo 10,55 % voličů a pro kombinaci obou těchto způsobů se rozhodlo 20,36 %. Voliči ve městě Třemošná volili pomocí preferenčních hlasů v 54,05 % a přibližně stejné procento, tj. 46,48 % voličů využilo možnost hlasovat pro stranu. Kombinaci těchto dvou způsobů využilo pouze 7,5 % z celkového počtu 1 678 voličů. V obci Bučí se z 82 voličů pro způsob preferenčního hlasování rozhodlo 82,93 %, pro stranu pouze 17,07 %. Kombinaci obou těchto variant nevyužil v této obci žádný z voličích občanů. V poslední posuzované obci ze 199 voličů zvolilo způsob preferenčního hlasování 94,78 %, hlas straně přidělilo 3,73 % a pro kombinaci obou těchto variant se vyslovilo 1,49 % voličů.

V grafu 7 je viditelné, že ve vybraných obcích okresu Plzeň – sever je jednoznačně upřednostněno preferenční hlasování. Nejvíce tuto možnost využili občané obce Tatiná, v 94,78 % voličů. Oproti tomu nejméně tento způsob hlasování použili voliči ve městě Třemošná. Zde využilo preferenčního hlasování 54,05 % voličů. Naopak v tomto městě je nejvíce voličů, kteří přidělili hlas straně. Pro tento způsob hlasování se ve městě Třemošná vyslovilo 46,48 % voličích občanů. Možnost přidělení hlasu pro stranu zase využili nejméně občané v obci Nevřeň. Tuto možnost zde využilo pouze 9,42 % voličů.

Graf 7: Způsob hlasování ve vybraných obcích

Zdroj: Data poskytnutá obcemi, vlastní zpracování

Zajímavé jsou také výsledky přidělování mandátů. V obci Nevřeň, která má 287 obyvatel byly zaregistrovány dvě kandidátní listiny. Na kandidátní listině SNK Nevřeň bylo zaregistrováno celkem sedm kandidátů. Z tohoto počtu získali mandát čtyři kandidáti. Všichni tito kandidáti byli umístěni na volitelných místech kandidátní listiny. Z celkového počtu 423 hlasů obdržel výrazně vyšší počet hlasů kandidát s číslem 1 a to 106 hlasů, což je 24,11 % a kandidát s číslem 2 obdržel 96 hlasů (22,69 %). Další dva kandidáti získali počet hlasů, který byl těsně pod 20% hranicí. Ostatní kandidáti získali jen velmi nízké procento hlasů (do 8 %).

Na kandidátní listině SNK SDH Nevřeň bylo zaregistrováno sedm kandidátů. Mandát byl přidělen kandidátům umístěným na prvních třech pozicích. Kandidát s pořadovým číslem jedna obdržel 87 hlasů, to je 26,76 % z celkového počtu 325 hlasů pro stranu. Také kandidát s pořadovým číslem 2 získal jen o dva hlasy méně. Z celkového počtu hlasů pro stranu tedy získal 26,15 % hlasů. Výrazně nižší počet hlasů získali poslední tři kandidáti. Z výsledků je viditelné, že u obou kandidátních listin voliči upřednostnili preferenční hlasování.

Při srovnání výsledků přidělování mandátů v obci Nekmír, která má 502 obyvatel bylo zjištěno, že v obci byly zaregistrovány čtyři kandidátní strany. Na kandidátní listině TJ

Nekmír kandidovalo osm kandidátů. Mandát zde získali kandidáti umístění na prvním a sedmém místě kandidátní listiny. Kandidát umístěný na sedmém nevolitelném místě obdržel 84 hlasů, což znamená, že překročil 10% hranici pro postup do zastupitelstva (74,8 hlasů). Kandidát umístěný na prvním místě kandidátní listiny obdržel 154 hlasů. Po přepočtu je to 28,25 % z celkového počtu hlasů. Je velmi pravděpodobné, že tento kandidát by obdržel přibližně stejný počet hlasů i přesto, že by byl umístěn na nevolitelném místě kandidátní listiny. Poměrně nízký počet hlasů byl zaznamenán u kandidáta s pořadovým číslem čtyři. I přesto, že byl umístěn na jednom z volitelných míst, získal jen 7,7 % hlasů.

Také v případě kandidátní listiny SDH Nekmír, kde bylo zaregistrováno osm kandidátů je patrné preferenční hlasování. Na této listině obdrželi mandát čtyři kandidáti, kteří byli umístěni na volitelných místech kandidátní listiny. Všichni však obdrželi výrazně vyšší počet hlasů než ostatní kandidáti. Kandidát s pořadovým číslem jedna získal 173 hlasů, což je z celkového počtu 851 hlasů 20,32 %. Vysoký počet hlasů také získal kandidát s pořadovým číslem osm, který byl umístěn na nevolitelném místě. Získal celkem 104 hlasů. To však na překročení hranice (116,6 hlasů) pro postup do zastupitelstva nestačilo. Využití preferenčního hlasování je u těchto dvou kandidátních listin patrné.

Na kandidátní listině Tradice i rozvoj byl přidělen mandát kandidátům s pořadovými čísly jedna a dva. Celkem bylo na této kandidátní listině zaregistrováno devět kandidátů. Výrazně vyšší počet hlasů je zaznamenán u kandidáta 2, který obdržel 116 hlasů (hranice pro postup byla 77 hlasů). Z celkového počtu hlasů 636 je to 18,23 %. Jelikož u ostatních kandidátů není zaznamenán výraznější výkyv v počtu přidělených hlasů, je velmi pravděpodobné, že v tomto případě voliči využili převážně způsob volby hlasu pro stranu.

Poslední kandidátní listinou byla SDH Lhotka. Na této kandidátní listině bylo zaregistrováno pět kandidátů. Na rozdíl od předchozí kandidátní listiny je zřejmé, že bylo využito preferenčního hlasování. Toto dokazuje přidělení mandátu pro kandidáta č. 5, který byl umístěn na listině jako poslední. Tento kandidát získal 72 hlasů z celkového počtu 231, přičemž hranice změny pořadí kandidáta byla 50,6 hlasů. Kandidáti, kteří byli umístěni na volitelných místech získali hlasů výrazně méně.

Ve městě Třemošná, ve které žije 4 977, byly registrovány dvě kandidátní listiny. Na kandidátní listině SNK Třemošná 2018 bylo zaregistrováno 17 kandidátů. Počty přidělených hlasů jednotlivým kandidátům jsou napříč kandidátní listinou téměř stejné. Tyto počty hlasů se také příliš neliší od hranice pro změnu pořadí kandidáta. Hranice je v tomto

případě 1 373,9 hlasu. Nejvyšší získaný počet hlasů na této kandidátní listině je 1 375, což je 6,47 %. Nejnižší počet hlasů získal kandidát umístěný na posledním 17. místě. Tento kandidát obdržel 1 183 hlasů (5,56 %).

V případě kandidátní listiny Občanské demokratické strany je naopak zřejmé preferenční hlasování. Zde získal mandát pouze jeden kandidát, který byl umístěn na dvanáctém nevolitelném místě kandidátní listiny. Tato listina měla celkem 14 kandidátů. S celkovým počtem 218 platných hlasů překonal tento kandidát hranici pro postup do zastupitelstva, která byla 202,4 hlasů.

V obci Bučí s počtem 163 obyvatel, bylo na kandidátní listině zaregistrováno osm kandidátů. I přesto, že voliči upřednostnili preferenční hlasování, byly hlasy poměrně stejně rozloženy napříč kandidátní listinou. Důvodem může být, že v obci byla sestavena pouze jedna kandidátní listina.

V případě obce Tatiná, která má 247 obyvatel, byly zaregistrovány dvě kandidátní listiny. Na kandidátní listině SNK Tatiná 1 bylo zaregistrováno celkem šest kandidátů. Z tohoto počtu získali mandát čtyři kandidáti, kteří byli umístěni na prvním až čtvrtém místě kandidátní listiny. Výrazně vyšší počet hlasů obdržel kandidát s pořadovým číslem jedna a kandidát s pořadovým číslem tři, který získal ještě o čtyři hlasy více. Kandidát číslo tři získal celkem 105 hlasů, což je 23,54 % z celkového počtu hlasů pro stranu. Další dva kandidáti, kteří neobdrželi mandát, získali jen velmi malé procento hlasů.

V případě kandidátní listiny SNK Tatiná je preferenční hlasování také zřejmé. Na této kandidátní listině bylo zaregistrováno pět kandidátů, přičemž mandát získali kandidáti s pořadovým číslem jedna až tři. Počet přidělených hlasů z celkového počtu byl opět výrazně vyšší než u ostatních kandidátů. Nejvíce hlasů obdržel kandidát s číslem jedna, který získal 94 hlasů, což je 21,91 % z celkového počtu získaných hlasů, nejméně bylo získáno 28 hlasů, což je 6,52 %.

Z výsledků je patrné, že občané na menších obcích upřednostňují především preferenční hlasování před hlasováním pro stranu. Způsob kombinace těchto možností využívají nejméně. Způsobem volby pomocí preferenčního hlasování dávají lidé na malých obcích najevo, jaké kandidáty by si na pozici zastupitelů, popřípadě na pozici starosty nebo místostarosty představovali. Skutečnost, jak bude zastupitelstvo obce v budoucím volebním období

vypadat, je ovlivněna již samotným sestavením kandidátní listiny. Současný volební systém používaný v komunálních volbách dává větší šanci uspět těm kandidátům, kteří jsou umístěni na volitelných místech kandidátních listin. Podle toho se zpravidla kandidátní listiny také sestavují. Myslím si však, že pomocí způsobu preferenčního hlasování dokáží voliči v některých případech tento systém „překonat“. To je viditelné v případě obce Nekmír, kde z nevolitelného místa překonal kandidát díky preferenčním hlasům 10% hranici pro změnu pořadí kandidáta a získal mandát v zastupitelstvu. Stejný efekt můžeme také pozorovat ve městě Třemošná, kde hranici 10 % překonal jediný kandidát Občanské demokratické strany, který byl umístěn na nevolitelném míst.

7. Závěr

Bakalářská práce se zabývá způsoby hlasování v komunálních volbách malých obcí. V práci byly prostudovány výsledky hlasování v komunálních volbách, které se uskutečnily ve dnech 5. a 6. října 2018. Cílem práce bylo zjistit, jaký způsob volby občané v malých obcích preferují a zda mohou svým hlasováním ovlivnit přidělování mandátů a následné složení zastupitelstva obce.

Pro potřeby bakalářské práce byly využity údaje ze statistického úřadu a data získaná z hlasovacích lístků jednotlivých obcí. Tato data poskytlo celkem 14 obcí, z nichž byl vybrán vzorek pěti obcí k podrobnějšímu šetření.

Srovnáním výsledků způsobu hlasování ve sledovaných obcích může být řečeno, že voliči ve vybraných obcích okresu Plzeň – sever jednoznačně upřednostnili preferenční hlasování. Tento způsob volby využili nejvíce občané obce Tatiná, nejméně pak občané města Třemošná. Oproti tomu způsob volby pro stranu byl nejvíce využit právě v městě Třemošná, nejméně pak tento způsob využili voliči v obci Nevřeň. Způsob kombinace obou možností byl využit ve zkoumaných obcích nejméně, v některých případech jako například v obci Bučí, nebyl tento způsob hlasování použit vůbec.

V práci bylo dále posuzováno, zda mohou voliči svými hlasy ovlivnit přidělování mandátů jednotlivým kandidátům. Jak již bylo výše řečeno, voliči malých obcí převážně upřednostňují preferenční hlasování. Z výsledků je vidět, že tímto způsobem mohou voliči do jisté míry ovlivnit přidělení mandátů. To, že voliči upřednostnili preferenční hlasování, zajistilo dvěma kandidátům postup z nevolitelného místa a získání mandátu. Tento efekt byl patrný v případě kandidátní listiny TJ Někmiř, kdy kandidát obdržel mandát z nevolitelného místa kandidátní listiny. Stejným způsobem obdržel mandát kandidát, který byl zaregistrovaný na kandidátní listině Občanské demokratické strany ve městě Třemošná.

Na základě zjištěných výsledků lze říci, že občané malých obcí se zajímají o rozvoj a společenský život v jejich obcích. Tomu jistě nasvědčuje i poměrně vysoká volební účast a způsob volby, jaký voliči používají. Tímto způsobem dávají lidé malých obcí najevo, jaké kandidáty by si na pozice zastupitelů, popřípadě starostů nebo místostarostů představovali.

8. Seznam použitých zdrojů

Odborná literatura:

BALÍK, Stanislav. *Komunální volby v České republice v roce 2002*. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2003. 148 s. ISBN 80-21032-11-1.

BALÍK, Stanislav. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. Praha: Grada, 2009. Politologie (Grada). 256 s. ISBN 978-80-247-2908-4.

ČMEJREK, Jaroslav. *Obce a regiony jako politický prostor*. Praha: Alfa Nakladatelství, 2008. Politologie (Alfa Nakladatelství). 165 s. ISBN 80-87197-00-3.

ČMEJREK, Jaroslav, BUBENÍČEK Václav a ČOPIK Jan. *Demokracie v lokálním politickém prostoru: [specifika politického života v obcích ČR]*. Praha: Grada, 2010. Politologie (Grada). 224 s. ISBN 978-80-247-3061-5.

CHYTILEK, Roman, ŠEDO, Jakub, LEBEDA, Tomáš, ČALOUK, Dalibor. *Volební systémy*. Praha: Portál, 2009. 376 s. ISBN 978-80-7367-548-6.

KREJČÍ, Oskar. *Nová kniha o volbách*. Praha: Professional Publishing, 2006. 481 s. ISBN 80-86946-01-0.

MALAST, Jan. *Teoretická východiska obecní samosprávy v České republice*. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, 2016. 340 s. ISBN 978-80-261-0657-9.

SCHELLE, Karel. *Dějiny české veřejné správy*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009. 314 s. ISBN 978-80-7380-203-5.

Legislativní zdroje:

Zákon č. 128/2000 Sb. Zákon o obcích [online]. [cit. 2018-09-09]. Dostupný z WWW: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128>

Zákon č. 129/2000 Sb. Zákon o krajích [online]. [cit. 2018-12-26]. Dostupný z WWW: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-129>

Zákon č. 368/1990 Sb. Zákon České národní rady ze dne 5. září 1990 o volbách do zastupitelstev obcí [online]. [cit. 2018-12-26]. Dostupný z:WWW: http://www.lexdata.cz/lexdata/sb_free.nsf/c12571cc00341df1c12566af007f1a09/c12571cc00341df1c12566d40073757c?OpenDocument

Zákon č. 491/2001 Sb. Zákon o volbách do zastupitelstev obcí [online]. [cit. 2018-09-09]. Dostupný z WWW: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-491>

Zákon č. 500/2004 Sb. Správní řád. [Online]. [cit. 2018-12-26]. Dostupné z WWW: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-500>

Příspěvky ve sborníku a články v seriálové publikaci:

TRÁVNÍČEK, Matěj (2014). Současná podoba a perspektivy volebního systému pro komunální volby v České republice. [online]. [cit. 2019-01-15]. *Acta Politologica* 6, 2, s. 212-237. ISSN 1803-8220.

Dostupné z: <https://anzdoc.com/acta-politologica-6-2-issn-internetovy-recenzovany-asopisy.html>

LEBEDA, Tomáš. (2009). Komunální volby klamou. Krátké zastavení nad problematickými aspekty volebního systému pro obecní zastupitelstva. [online]. [cit. 2019-01-15]. *Acta Politologica*, Vol. 1, No. 3, s. 332-343. ISSN 1803- 8220.

Dostupné z: https://tarantula.ruk.cuni.cz/ACPO-23-version1-006_Lebeda_US_merged.pdf

KOPŘIVA, Radek (2012). Analytické možnosti využití preferenčních hlasů při výzkumu volebního chování ve volbách zastupitelstev obcí. [online]. [cit. 2019-01-17]. *Acta Politologica* 4, 3, s. 315-333. ISSN 1803–8220.

Dostupné z: <https://acpo.vedeckecasopisy.cz/publicFiles/00334.pdf>

BERNARD, Josef (2013). Kompletní jmenná databáze kandidátů do zastupitelstev měst a obcí jako nástroj pro výzkum populace kandidátů a zastupitelů. [online]. [cit. 2018-12-26]. *Acta Politologica* 5, 1, s. 82-93. ISSN 1803–8220. Dostupné z:

<https://acpo.vedeckecasopisy.cz/publicFiles/00378.pdf>

Internetové zdroje:

Český statistický úřad [online]. [cit. 2019-01-17]. <https://www.volby.cz/>

Další zdroje:

Data poskytnutá obcemi – výsledky komunálních voleb

9. Přílohy

Příloha č. 1: Mapa okresu Plzeň-sever

Příloha č. 2: Podklady pro sdělení dat od obcí

- 1) Počet obyvatel v obci.
- 2) Celkový počet voličů zapsaných v stálém seznamu voličů.
- 3) Počet voličů, kteří v obci přišli k volbám.
- 4) Počet voličů, kteří hlasovali pro stranu.
- 5) Počet voličů, kteří upřednostnili křížkování jednotlivých kandidátů.
- 6) Počet voličů, kteří kombinovali obě možné varianty hlasování.

Příloha č. 3: Vybrané obce a způsob hlasování elektorátu

Název obce	Počet obyvatel	Počet voličů		Účast u voleb		Hlas pro stranu		Preferenčí hlasování		Kombinace obou možností	
		Celkem	%	Celkem	%	Celkem	%	Celkem	%	Celkem	%
Nevřeň	287	233	81,18	138	59,23	13	9,42	114	82,61	11	7,97
Příšov	305	260	85,25	121	46,54	27	22,31	94	77,69	0	0,00
Ledce	827	671	81,14	312	46,50	37	11,86	275	88,14	0	0,00
Nadryby	127	100	78,74	52	52,00	7	13,46	45	86,54	0	0,00
Krašovice	370	317	85,68	208	65,62	16	7,69	174	83,65	18	8,65
Tatiná	247	199	80,57	134	67,34	5	3,73	127	94,78	2	1,49
Bučí	163	133	81,60	82	61,65	14	17,07	68	82,93	0	0,00
Dolní Bělá	435	368	84,60	205	55,71	24	11,71	181	88,29	0	0,00
Nekmír	502	408	81,27	275	67,40	29	10,55	190	69,09	56	20,36
Kunějovice	163	137	84,05	89	64,96	12	13,48	73	82,02	4	4,49
Úněšov	575	478	83,13	261	54,60	35	13,41	219	83,91	7	2,68
Čeminy	274	220	80,29	140	63,64	40	28,57	100	71,43	0	0,00
Horní Bříza	4237	3477	82,06	1589	45,70	629	39,58	882	55,51	78	4,91
Třemošná	4977	4039	81,15	1678	41,54	780	46,48	907	54,05	127	7,57
Plzeň - sever	75000	62905	83,87	31783	50,53						
Průměr-obce					58,77		13,61		82,59		3,8
Průměr-města					43,62		43,3		54,78		6,24

Příloha č. 4: Vzor kandidátní listiny

KANDIDÁTNÍ LISTINA

PRO VOLBY DO ZASTUPITELSTVA OBCE NEVŘEŇ

KONANÉ VE DNECH 5. A 6. ŘÍJNA 2018

Sdružení nezávislých kandidátů

Sdružení nezávislých kandidátů SDH NEVŘEŇ

	Jméno	Příjmení	Pohlaví	Věk	Povolání	Trvalý pobyt	č.p.	
1.	Vlastimil	Pechát	muž	51	zámečnick	Nevřeň	91	Bez politické příslušnosti
2.	František	Čečil	muž	50	vedoucí sázkové kanceláře	Nevřeň	101	Bez politické příslušnosti
3.	Ing. Luboš	Kašpar	muž	49	vedoucí dopravy	Nevřeň	108	Bez politické příslušnosti
4.	Pavel	Sova ml.	muž	22	obchodní zástupce	Nevřeň	69	Bez politické příslušnosti
5.	Lenka	Kodýtková	žena	43	OSVČ	Nevřeň	118	Bez politické příslušnosti
6.	Kateřina	Urbánková	žena	19	studentka	Nevřeň	20	Bez politické příslušnosti
7.	Miroslav	Rajšl	muž	69	důchodce	Nevřeň	69	Bez politické příslušnosti

Zmocněnec volební strany:

Jana Šebková

Nevřeň 65, 330 11 Třemošná

.....
Jméno, příjmení

.....
místo trvalého pobytu

.....
podpis zmocněnce

Náhradník zmocněnce volební strany:

Helena Nováčková

Nevřeň 114, 330 11 Třemošná

.....
Jméno, příjmení

.....
místo trvalého pobytu

Přílohy: Prohlášení kandidáta
Petice

V Nevřeni dne

Příloha č. 5: Petice podporující kandidaturu volební strany

PETICE

Podporující kandidaturu volební strany:

Sdružení nezávislých kandidátů - Sbor dobrovolných hasičů Nevřeň
pro volby do zastupitelstva obce Nevřeň v roce 2018.

Za volební stranu **Sbor dobrovolných hasičů Nevřeň** kandiduje :

Vlastimil Pechát
František Čecíl
Ing. Luboš Kašpar
Pavel Sova ml.
Lenka Kodýtková
Kateřina Urbánková
Miroslav Rajšl

Poř. Č.	Jméno a příjmení	Datum narození	Místo trvalého pobytu	Podpis
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				
11				
12				
13				
14				
15				
16				
17				
18				

Příloha č. 6: Slib člena zastupitelstva

SLIB ČLENA OBECNÍHO ZASTUPITELSTVA OBCE NEVŘEŇ

“Slibuji věrnost České republice. Slibuji na svou čest a svědomí, že svoji funkci budu vykonávat svědomitě, v zájmu obce a jejích občanů a řídit se Ústavou a zákony České republiky.“

Ing. Štěpánka Bejčková

Ing. Petr Holeček

Vlastimil Pechát

František Čečil

Lenka Raisová

Ing. Robert Korsa

Ing. Luboš Kašpar

V Nevřeni dne 30.10.2018

Příloha č. 7: Platné hlasy v obci Nevřeň

Obec: Nevřeň

Kandidátní listina: SNK NEVŘEŇ

Platné hlasy celkem: 423

Hranice pro změnu pořadí kandidáta: 66,0

poř. číslo	Kandidát příjmení, jméno, tituly	Počet hlasů		Pořadí zvolení / náhradníka	Mandát
		abs.	v %		
1	Bejčková Štěpánka Ing.	102	24,11	1	*
2	Holeček Petr Ing.	96	22,69	2	*
3	Korsa Robert Ing.	68	16,07	4	*
4	Raisová Lenka	80	18,91	3	*
5	Suchý Josef	24	5,67	1	
6	Suchá Martina	18	4,25	2	
7	Chrastil Jiří	35	8,27	3	

Obec: Nevřeň

Kandidátní listina: SNK SDH NEVŘEŇ

Platné hlasy celkem: 325

Hranice pro změnu pořadí kandidáta: 50,6

poř. číslo	Kandidát příjmení, jméno, tituly	Počet hlasů		Pořadí zvolení / náhradníka	Mandát
		abs.	v %		
1	Pechát Vlastimil	87	26,76	1	*
2	Čečil František	85	26,15	2	*
3	Kašpar Luboš Ing.	56	17,23	3	*
4	Sova ml. Pavel	47	14,46	1	
5	Kodýtková Lenka	19	5,84	2	
6	Urbánková Kateřina	19	5,84	3	
7	Rajšl Miroslav	12	3,69	4	

Příloha č. 8: Platné hlasy v obci Nekmív I.

Obec: Nekmív

Kandidátní listina: SDH Nekmív

Platné hlasy celkem: 851

Hranice pro změnu pořadí kandidáta: 116,6

poř. číslo	Kandidát příjmení, jméno, tituly	Počet hlasů		Pořadí zvolení / náhradníka	Mandát
		abs.	v %		
1	Pangrác Josef	173	20,32	1	*
2	Koudela Lukáš Ing. Ph.D.	116	13,63	3	*
3	Pašek Pavel	120	14,10	2	*
4	Hanzlík Jan	116	13,63	4	*
5	Tyc Jindřich	99	11,63	1	
6	Hladík René	76	8,93	2	
7	Loukota Tomáš	47	5,52	3	
8	Dobry Marek	104	12,22	4	

Obec: Nekmív

Kandidátní listina: TJ Nekmív

Platné hlasy celkem: 545

Hranice pro změnu pořadí kandidáta: 74,8

poř. číslo	Kandidát příjmení, jméno, tituly	Počet hlasů		Pořadí zvolení / náhradníka	Mandát
		abs.	v %		
1	Urbánek Josef Ing.	154	28,25	1	*
2	Homola Petr Bc.	62	11,37	2	
3	Urbánek Josef Ing.	77	14,12	1	
4	Šoul Vladimír	42	7,70	3	
5	Loukota Milan	60	11,00	4	
6	Štál Petr Bc.	44	8,07	5	
7	Štajerová Veronika Bc.	84	15,41	2	*
8	Hinnerová Barbora BA	22	4,03	6	

Příloha č. 9: Platné hlasy v obci Nekmíř II.

Obec: Nekmíř

Kandidátní listina: Tradice i rozvoj

Platné hlasy celkem: 636

Hranice pro změnu pořadí kandidáta: 77,0

poř. číslo	Kandidát příjmení, jméno, tituly	Počet hlasů		Pořadí zvolení / náhradníka	Mandát
		abs.	v %		
1	Mandous Jaroslav	97	15,25	2	*
2	Hyrátová Jana	116	18,23	1	*
3	Benešová Eva Mgr.	67	10,53	2	
4	Kapr Martin Mgr.	90	14,15	1	
5	Kindlová Libuše	60	9,43	3	
6	Brabcová Eva	54	8,49	4	
7	Macho David Ing.	49	7,70	5	
8	Todt Jiří	46	7,23	6	
9	Klesnil Zdeněk Ing.	57	8,96	7	

Obec: Nekmíř

Kandidátní listina: SDH Lhotka

Platné hlasy celkem: 231

Hranice pro změnu pořadí kandidáta: 50,6

poř. číslo	Kandidát příjmení, jméno, tituly	Počet hlasů		Pořadí zvolení / náhradníka	Mandát
		abs.	v %		
1	Dířko Martin	36	15,58	2	
2	Osáhlo Jaroslav	25	10,82	3	
3	Kratochvíl František	28	12,12	4	
4	Tyr Vladimír	70	30,30	1	
5	Hora Zdeněk	72	31,16	1	*

Příloha č. 10: Platné hlasy v městě Třemošné I.

Obec: Třemošná

Kandidátní listina: SNK Třemošná 2018

Platné hlasy celkem: 21 244

Hranice pro změnu pořadí kandidáta: 1 373,9

poř. číslo	Kandidát	Počet hlasů		Pořadí zvolení /náhradníka	Mandát
	příjmení, jméno, tituly	abs.	v %		
1	Zeithaml Jaromír	1 284	6,04	2	*
2	Žižka Petr Mgr.	1 198	5,63	3	*
3	Toman Milan Ing.	1 261	5,93	4	*
4	Zavadil Jiří	1 243	5,85	5	*
5	Varcholek Martin	1 288	6,06	6	*
6	Cinertová Marie MUDr.	1 375	6,47	1	*
7	Svejkovská Jana JUDr.	1 244	5,85	7	*
8	Zscherp Bedřich	1 184	5,57	8	*
9	Kadera Josef	1 190	5,60	9	*
10	Kobza Karel	1 192	5,61	10	*
11	Toman Václav	1 260	5,93	11	*
12	Bělohradský Jan	1 294	6,09	12	*
13	Bárta Dalibor	1 337	6,29	13	*
14	Peřinová Hana Ing.	1 184	5,57	14	*
15	Krochmalová Jitka	1 231	5,79	15	*
16	Šašek Petr	1 296	6,10	16	*
17	Sudík Pavel	1 183	5,56	1	

Příloha č. 11: Platné hlasy v městě Třemošná II.

Obec: Třemošná

Kandidátní listina: Občanská demokratická strana

Platné hlasy celkem: 2 585

Hranice pro změnu pořadí kandidáta: 202,4

poř. číslo	Kandidát příjmení, jméno, tituly	Počet hlasů		Pořadí zvolení /náhradníka	Mandát
		abs.	v %		
1	Dobrý Josef	186	7,19	2	
2	Oliberius Jan	204	7,89	1	
3	Štrunc Zdeněk Ing.	164	6,34	3	
4	Šimice Vlastislav	190	7,35	4	
5	Stejskal Jiří Ing.	143	5,53	5	
6	Šimice Vlastislav Ing.	201	7,77	6	
7	Horáková Eva Ing.	193	7,46	7	
8	Šnejdarová Jaroslava Ing.	181	7,00	8	
9	Šnejdarová Ilona Ing.	199	7,69	9	
10	Bednářová Milena	144	5,57	10	
11	Štruncová Ilona Mgr.	161	6,22	11	
12	Kydličková Jarmila MUDr.	218	8,43	1	*
13	Chlupsová Radka	199	7,69	12	
14	Chlupsa Václav	202	7,81	13	

Příloha č. 12: Platné hlasy v obci Bučí

Obec: Bučí

Kandidátní listina: SNK Bučí

Platné hlasy celkem: 539

Hranice pro změnu pořadí kandidáta: 73,7

poř. číslo	Kandidát příjmení, jméno, tituly	Počet hlasů		Pořadí zvolení / náhradníka	Mandát
		abs.	v %		
1	Janouškovec Josef	74	13,72	3	*
2	Nováček Vojtěch	67	12,43	4	*
3	Karásková Marie	76	14,10	1	*
4	Kalous Ladislav	75	13,91	2	*
5	Netrh Petr	68	12,61	5	*
6	Král Jaroslav	72	13,35	6	*
7	Dobry František Bc.	72	13,35	7	*
8	Frána Petr	35	6,49	1	

Příloha č. 13: Platné hlasy v obci Tatiná

Obec: Tatiná

Kandidátní listina: SNK Tatiná 1

Platné hlasy celkem: 446

Hranice pro změnu pořadí kandidáta: 81,4

poř. číslo	Kandidát příjmení, jméno, tituly	Počet hlasů		Pořadí zvolení /náhradníka	Mandát
		abs.	v %		
1	Beneš Jaroslav Ing.	101	22,64	2	*
2	Červená Martina	95	21,30	3	*
3	Doležel Jan Bc.	105	23,54	1	*
4	Loula Stanislav Ing.	95	21,30	4	*
5	Mencl Jiří	16	3,58	1	
6	Perníček Tomáš	34	7,62	2	

Obec: Tatiná

Kandidátní listina: SNK Tatiná 2

Platné hlasy celkem: 429

Hranice pro změnu pořadí kandidáta: 67,1

poř. číslo	Kandidát příjmení, jméno, tituly	Počet hlasů		Pořadí zvolení /náhradníka	Mandát
		abs.	v %		
1	Tyc Karel	94	21,91	1	*
2	Beneš Jaroslav	85	19,81	3	*
3	Hynek Petr Ing.	91	21,21	2	*
4	Kašpar Jaroslav	40	9,32	1	
5	Klíková Štěpánka	28	6,52	2	
6	Novák Martin	30	6,99	3	
7	Saková Dana	61	14,21	4	

Seznam grafů:

Graf 1: Účast v komunálních volbách na Plzni-severu (v %)

Graf 2: Způsob volby v komunálních volbách 2018 v Obci Nevřeň

Graf 3: Způsob volby v komunálních volbách 2018 v Obci Nekmír

Graf 4: Způsob volby v komunálních volbách 2018 v Městě Třemošná

Graf 5: Způsob volby v komunálních volbách 2018 v Obci Bučí

Graf 6: Způsob volby v komunálních volbách 2018 v obci Tatiná

Graf 7: Způsob hlasování ve vybraných obcích

Seznam tabulek:

Tabulka 1: Příklad distribuce hlasů mezi kandidáty uvnitř listiny v komunálních volbách

Tabulka 2: Obec Nevřeň – účast u voleb

Tabulka 3: Počty platných hlasů a přidělený počet mandátů

Tabulka 4: Obec Nekmír – účast u voleb

Tabulka 5: Počty platných hlasů a přidělený počet mandátů

Tabulka 6: Město Třemošná – účast u voleb

Tabulka 7: Počty platných hlasů a přidělený počet mandátů

Tabulka 8: Obec Bučí – účast u voleb

Tabulka č. 9: Obec Tatiná – účast u voleb

Tabulka 10: Počty platných hlasů a přidělený počet mandátů